T.C.
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

MEGEP

(MESLEKÎ EĞİTİM VE ÖĞRETİM SİSTEMİNİN
GÜÇLENDİRİLMESİ PROJESİ)

BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ

SUNUCU İŞLETİM SİSTEMİ - 2

ANKARA 2008

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından geliştirilen modüller;

- Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 02.06.2006 tarih ve 269 sayılı Kararı ile onaylanan, Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında kademeli olarak yaygınlaştırılan 42 alan ve 192 dala ait çerçeve öğretim programlarında amaçlanan mesleki yeterlikleri kazandırmaya yönelik geliştirilmiş öğrenme materyalleridir (Ders Notlarıdır).

- Modüller, bireylere mesleki yeterlik kazandırmak ve bireysel öğrenmeye rehberlik etmek amacıyla öğrenme materyali olarak hazırlanmış, denenmek ve geliştirilmek üzere Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında uygulanmaya başlanmıştır.

- Modüller teknolojik gelişmelere paralel olarak, amaçlanan yeterliği kazandırmak koşulu ile eğitim öğretim sırasında geliştirilebilir ve yapılması önerilen değişiklikler Bakanlıkta ilgili birime bildirilir.

- Örgün ve yaygın eğitim kurumları, işletmeler ve kendi kendine mesleki yeterlik kazanmak isteyen bireyler modüllere internet üzerinden ulaşabilirler.

- Basılmış modüller, eğitim kurumlarında öğrencilere ücretsiz olarak dağıtılır.

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR

KOD	**481BB0066**
ALAN	Bilişim Teknolojileri
DAL/MESLEK	Ağ İşletmenliği
MODÜLÜN ADI	**Sunucu İşletim Sistemi - 2**
MODÜLÜN TANIMI	Bu modül öğrencinin, gerekli ortam sağlandığında, kullanıcı ve bilgisayar hesaplarına göre organizasyon birimlerini yaratma ve gruplama işlemlerini yapabilmesi için gerekli bilgilerin verildiği, kullanıcıları ve bilgisayar hesaplarının yönetiminin, grupları yaratma ve yönetiminin erişim kaynaklarını yönetenimini yapılabileceği öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/32
ÖN KOŞUL	Sunucu İşletim Sistemi-1 modülünü tamamlamış olmak.
YETERLİK	➢ Gelişmiş ağ sunucu işletim sisteminin kullanıcı ortamını sağlamak. ➢ Gelişmiş ağ sunucu işletim sistemini kurmak.
MODÜLÜN AMACI	**Genel Amaç** Bu modül ile gerekli ortam sağlandığında, gelişmiş ağ sunucu ortamında kullanıcı ortamını sağlayabileceksiniz. **Amaçlar** ➢ Kullanıcı ve bilgisayar hesaplarına göre organizasyon birimlerini yaratma ve gruplama işlemlerini gerçekleştirebileceksiniz. ➢ Kullanıcı ve bilgisayar hesaplarını yönetebilecektir. ➢ Grup yaratıp yönetebileceksiniz. ➢ Erişim kaynaklarını yönetebileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Gelişmiş ağ sunucu işletim sistemli bilgisayar.
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	➢ Her faaliyet sonrasında o faaliyetle ilgili değerlendirme soruları ile kendi kendinizi değerlendireceksiniz. ➢ Modül içinde ve sonunda verilen öğretici sorularla edindiğiniz bilgileri pekiştirecek, uygulama örneklerini ve testleri gerekli süre içinde tamamlayarak etkili öğrenmeyi gerçekleştireceksiniz. ➢ Sırasıyla araştırma yaparak grup çalışmalarına katılarak ve en son aşamada alan öğretmenlerine danışarak ölçme ve değerlendirme uygulamalarını gerçekleştiriniz. Öğrenci ürün dosyası tutulması tavsiye edilir.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

İşletim sistemi, kullanıcı ile donanım sistemi arasındaki iletişimi sağlayan, uygulama programlarını çalıştırmaktan sorumlu ayrıca yazılımların üzerinde çalıştırılabileceği bir sistem programıdır. İşletim sistemi günümüz koşullarında artık network (ağ) sistemi hâline gelmiştir. İşletim sistemleri network oluşturmayı desteklemektedir.

Network işletim sistemleri, network donanımını kullanarak bilgisayarları birbirlerine bağlarlar. Network (ağ) işletim sisteminin büyük bir bölümünün çalıştığı merkezî bilgisayar, sunucu (server) olarak adlandırılır. Sunucu tarafından yönetilen kaynakları kullanan bilgisayara ise istemci denir.

Bilgisayarlar arasında network kurulması birçok şubesi olan kuruluşlar ya da kendi içinde bölümleri bulunan şirketler için yönetimin görev takibinin ve kaynak kullanımının kolaylaşmasını sağlar. Örneğin yönetici istemci bilgisayarlara bir programı yüklemek ya da kullanıcının bir sorununu gidermek amacıyla bilgisayarın başına gitmeden network üzerinden müdahale edilebilir.

Bir ya da daha çok bilgisayarın sunucu bilgisayara bağlanması network yönetimini, bilgisayarların network üzerinde disk kaynaklarına, yazıcı ve diğer bilgisayarlara erişimiyle ilgili düzenlemelerin yapılmasını zorunlu kılar. Netwok'e girecek kişiler bir kullanıcı hesabı almak zorundadırlar. Yönetici kullanıcı grup hesapları oluşturur ve hangi kullanıcının hangi kaynaklara ve hangi dosyalara ulaşabileceğini belirler.

Sunucu işletim sisteminde bulunan Backup programı ile günlük yapılan veriler bir diske yedeklenerek bir arıza meydana geldiğinde geri yükleme (restore) işlemi ile bilgiler kaybedilmemektedir.

Bu modül sonunda, sunucu bilgisayarınızda Active Directory oluşturabileceksiniz. Active Directory içinde Organization Unitler oluşturabileceksiniz. Kullanıcı tanımlayabilecek kullanıcı izinlerini atayabilecek kullanıcıları gruplayabileceksiniz. İstemci bilgisayarlara ulaşabileceksiniz. Yönetim araçlarını kullanabileceksiniz. Yedekleme ve geri alma işlemlerini yapabilecek, sürücü ve dosya sistemi hakkında bilgi sahibi olabileceksiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ–1

AMAÇ

Kullanıcı ve bilgisayar hesaplarına göre organizasyon birimleri yaratma ve gruplama işlemini gerçekleştirebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

Bu faaliyet öncesinde yapmanız gereken öncelikli araştırmalar şunlardır:

- Sunucu işletim sisteminde kullanıcı ve bilgisayar hesaplarının ne anlama geldiğini araştırıp sınıfta arkadaşlarınız ile bilgilerinizi paylaşınız.
- Sunucu işletim sisteminde organizasyon biriminin ne demek olduğunu araştırıp sınıfta arkadaşlarınız ile paylaşınız.
- Sunucu işletim sisiteminin diğer bilgisayarlar ile nasıl bağlandığını araştırıp sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

Araştırma işlemleri için internet ortamını kullanabilirsiniz. Ağ sistemleri kurulumu yapan firmalardan yardım alabilirsiniz. Ağ yönetimi işi ile uğraşan yetkili kişilerden ön bilgi edininiz.

1. KULLANICI VE BİLGİSAYAR HESAPLARINA GÖRE ORGANİZASYON BİRİMLERİ YARATMAK VE GRUPLAMAK

Bilindiği gibi var olan kaynakları paylaşmak ve daha verimli şekilde kullanabilmek için ağ kurulur. Örneğin tek bir yazıcının bir çok kişi tarafından kullanılabilmesi için, bir dosyanın başkaları ile paylaşılabilmesi için. Ancak bu paylaşımın yapılması ve denetimsiz bırakılması bir sürü sorunu da beraberinde getirecektir, mesela paylaştırdığınız bir dosyayı herkes görebilir veya değiştirebilir, başkaları sizin bilgisayarınıza girip dosyalarınızı silebilir. Bunları önlemek için ağı yönetecek işletim sistemleri geliştirilmiştir. Windows Server 2003 ve Linux Red Hat sunucu işletim sistemlerine örnektir. Sunucu işletim sistemleri ağ üzerinde kontrol sağlamak için adına servis dediğimiz programlar kullanırlar. Ağ işletim sisteminin kontrol ettiği bilgisayarlar sunucu işletim sisteminin etki alanı içerisindedir bu etki alanına **Domain** denir. Ağın kaynaklarını paylaşmak isteyen bilgisayarlar bu etki alanına (Domaine) dâhil olmalıdır.

Sunucu sistemlerinin sunduğu servisler kısaca aşağıdaki gibi özetlenebilir:

- *Dosya Sunucusu (File Server)* : Etki alanındaki kullanıcıların kullandıkları dosyaları ve klasörleri ortak bir alanda toplamak ve erişimleri düzenlemek için kullanılır.
- *Yazıcı Sunucusu (Print Server)* : Etki alanındaki kullanıcıların yazıcı çıktılarını tek bir bilgisayar üzerinden almaları için kullanılır.
- *Uygulama Sunucusu (Application Server)* : IIS (Internet Information Servise) gibi web sayfalarımızı yayınlamak için gerekli olan servisi sunmak için kullanılır.
- *Posta Sunucusu (Mail server)* : Elektronik posta alış-verişini yönetmek için kullanılır.
- *Etki Alanı Yöneticisi (Domain Controller)* : Temel dizin yapısı olan Avtice Directory'i yönetmek için kullanılır.
- *DNS Sunucusu (Domain Name Server)* : Bilgisayarlar kendi aralarındaki iletişimlerinde IP kullanmaktadırlar. Fakat bu işimizi zorlaştırdığı için isimlere ihtiyaç duyulmuştur. Örneğin www.google.com.tr adresini açmak istediğimizde bu adresin bağlı olduğu IP adresi yerine direkt ismini yazıyor. Bu örnekteki gibi isim ve IP eşlemelerinin DNS sunucularda tutulmaktadır.
- *DHCP Sunucusu*: Bir ağa bağlanan kullanıcıların birbirileri olan iletişimleri ve internete çıkmaları için IP bilgisi gerekmektedir. Kullanıcıların bu bilgileri otomatik olarak almaları sağlamak için DHCP sunucusu kullanılır.
- *Akıcı Medya Sunucusu (Streaming Media Server)* : Video yayını gibi hizmet sunmak için kullanılır.
- *WINS* : Eski işletim sistemlerinde (Windows 2000 öncesi) DNS Sunucusun yaptığı işi yapmaktadır.

Bu hizmetler için tek bir sunucu da aynı anda verilebildiği gibi her bir servis için ayrı ayrı sunucular da kullanılabilmektedir.

1.1. Active Directory (Aktif Rehber) Hizmetinin Kurulumu

Bir sunucu etki alanındaki kaynakların isimlerini, yerlerini, tanımlarını, yönetim ve güvenlik bilgilerinin tutulduğu ve bunun kullanıcılara sunulduğu sunucu servisidir. Windows 2000 ve sonrası sunucu sistemlerinde kullanılır. Örneğin kullanıcı bir dosyaya ulaşmak istediği zaman bu dosyanın hangi bilgisayar üzerinde, hangi klasörün içerisinde tutulduğu Active Directory'den bulunur, bu kullanıcın dosyayı açma yetkisinin olup olmadığı Active Directory'den kontrol edilir. Dolayısı ile Active Directory Windows 2003 sunucu işletim sisteminin en önemli servisidir. Active Directory tüm ağın tek bir yerden yönetilmesini ve kontrol edilmesini sağlar. Önce bu Active Directory servisini kuralım.

- Bir Active Directory yüklemesini gerçekleştirmek için öncelikle Administrative menüsünden Cofigure Your Server Wizard'ı seçiniz.

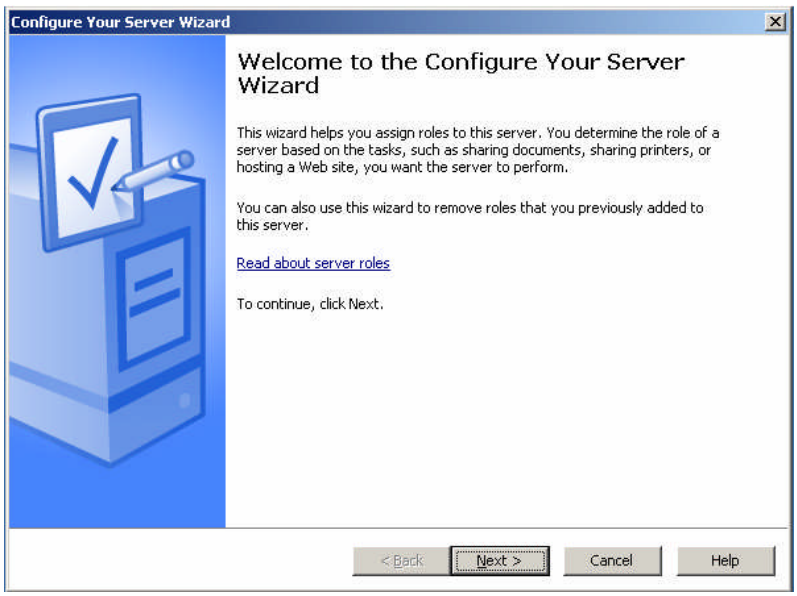

Resim1.1: Configure Your Server Wizard penceresi

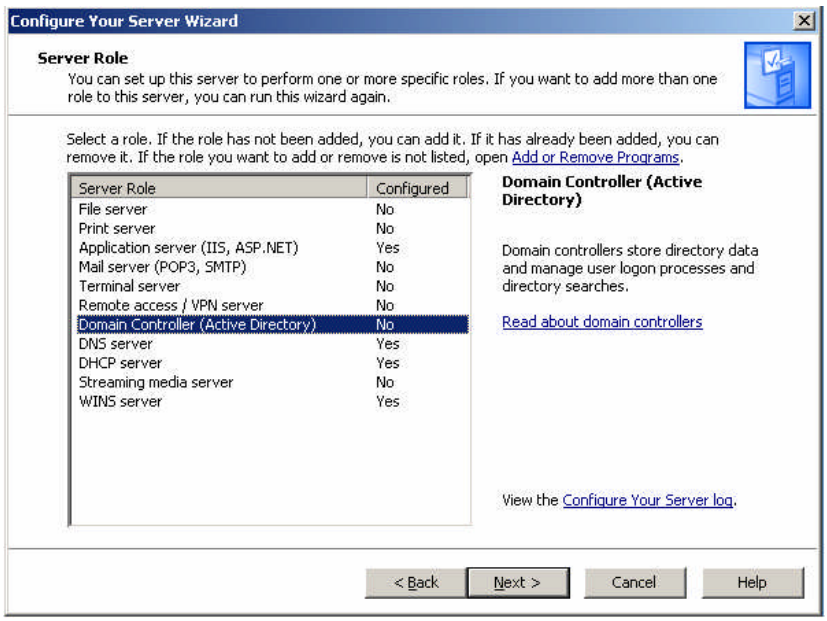

Resim1.2: Servere kurmak istediğimiz hizmetin seçildiği ekran.

- Servere kurulabilecek hizmetlerin seçildiği sayfa, biz şimdilik Active Directory kuracağımız için bunu seçtik.

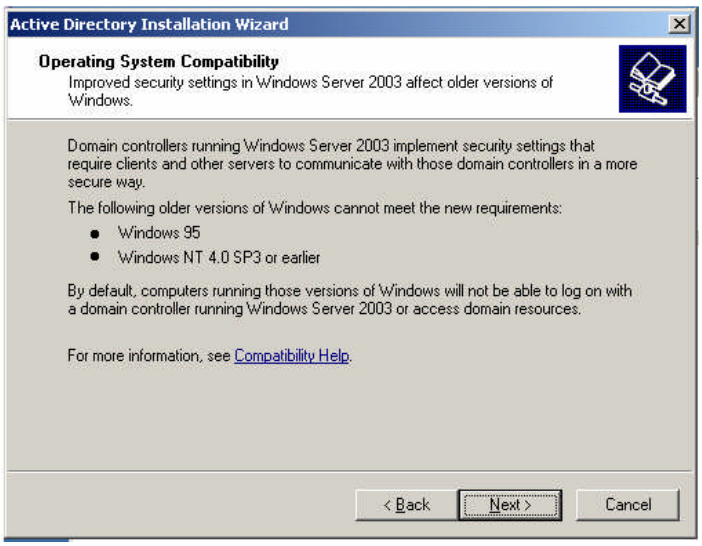

Resim1.3: Operating System Compability sayfası

- Operating Sysytem Compatibilty sayfası uyumluluk gereksinimlerini kontrol eder, atlamak için Next butonunu iki kez tıklayınız.

- Domain Controller Type sayfasından domain için rol belirlenir. Daha önceden bir domain mevcutsa ikinci seçeneği işaretleyiniz.

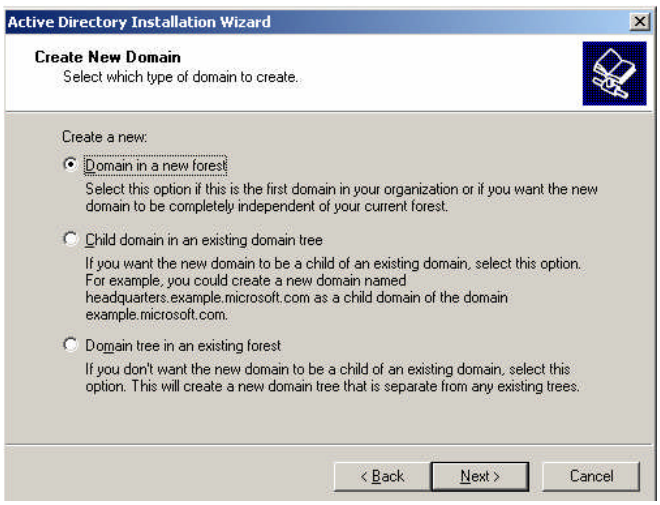

Resim1.4: Domainin nerede oluşturulacağının belirlendiği pencere

- Create New domain sayfasında ikinci ve üçüncü seçenekler var olan Active Directory içerisinde farklı etki alanları (domainler) kurmak için kullanılır biz yeni hazırladığımız için ilk seçeneği seçiyoruz.

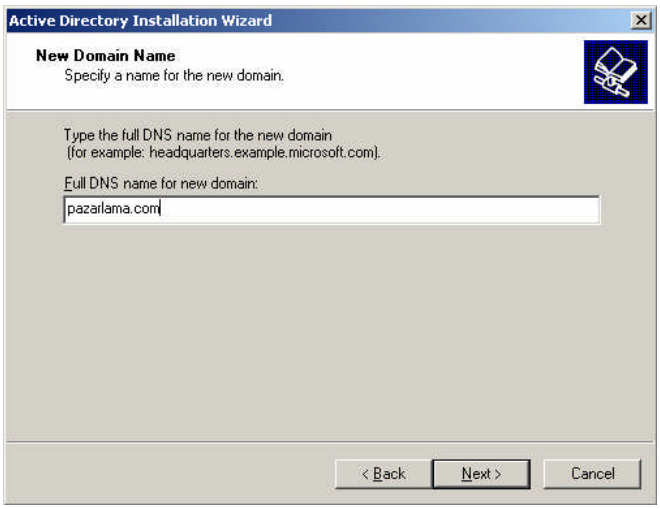

Resim1.5: Etki alanının isminin girildiği pencere

- New Domain Name sayfasında domain isminizi yazınız. Etki alanı ismi en az iki kelimeden oluşması gerekmektedir. İsimden sonra kullanılan uzantı (örnekteki com) alan adı hakkında bilgi vermektedir.

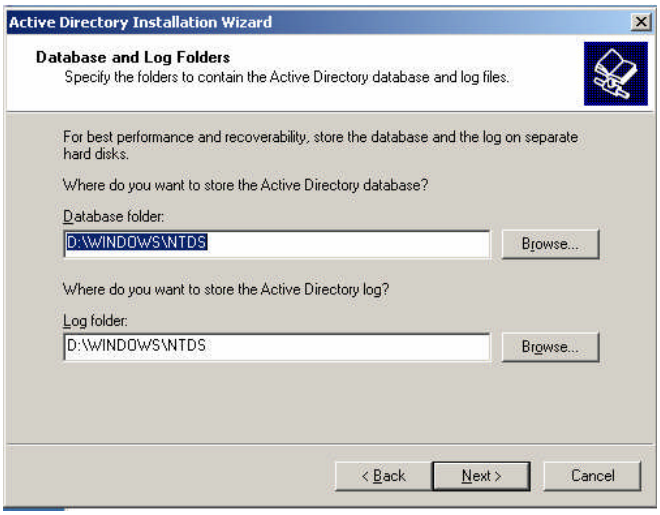

Resim1.6: Active Directory günlüklerinin saklanacağı yeri belirleyen pencere

- Database and Log Folders sayfasından Active Directory veritabanı klasorü ve günlük klasörün saklanacağı bir konum seçiniz.

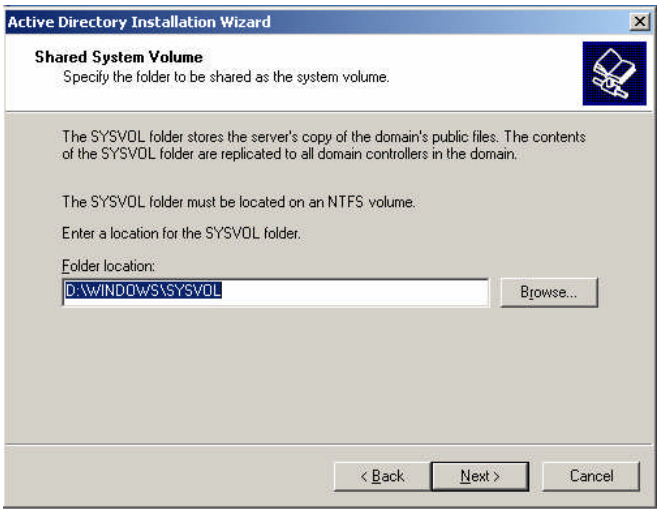

Resim1.7: SYSVOL klasörünün saklanacağı konumu gösteren pencere

- Shared System Volume sayfasından Sysvol klasörünün saklanacağı bir konum seçiniz. Bu klasör domain ile ilgili genel dosyaların tutulduğu yerdir.

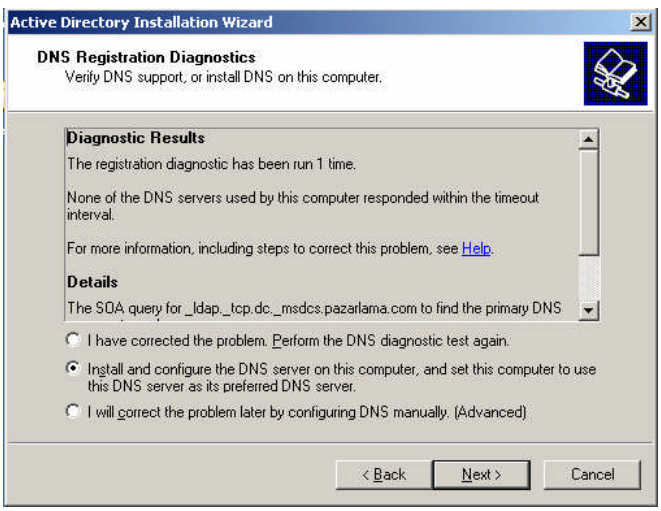

Resim1.8: DNS ayarlarını yükleme seçeneklerinin bulunduğu pencere

- Next düğmesine tıkladığınızda sihirbaz ağ ortamını inceler ve etki alanı ile etki alanı denetleyicilerini DNS'ye kaydetme girişiminde bulunur.

- (*DNS Sunucusu (Domain Name Server)* : Bilgisayarlar kendi aralarındaki iletişimlerinde IP kullanmaktadırlar. Fakat bu işimizi zorlaştırdığı için isimlere ihtiyaç duyulmuştur. Örneğin www.google.com.tr adresini açmak istediğimizde bu adresin bağlı olduğu IP adresi yerine direkt ismini yazıyor. Bu örnekteki gibi isim ve IP eşlemelerinin DNS sunucularda tutulmaktadır.) Kaydolma işleminde sorun olursa, sihirbaz tanımla sayfası görüntüler. Bu sayfada DNS sorununu

düzeltip yeniden denetleme, Microsoft DNS'i sunucuya yükleme ve yapılandırma ya da DNS'i daha sonra yapılandırma için seçenekleriniz bulunmaktadır. İlk iki seçenekten birini seçerek DNS üzerinde gerekli değişiklikleri yapabilir ya da DNS sihirbazının yüklenmesine izin verebilirsiniz. Üçüncü seçeneği seçerseniz daha sonra düzeltmeleri kendiniz yapmak zorunda kalırsınız.

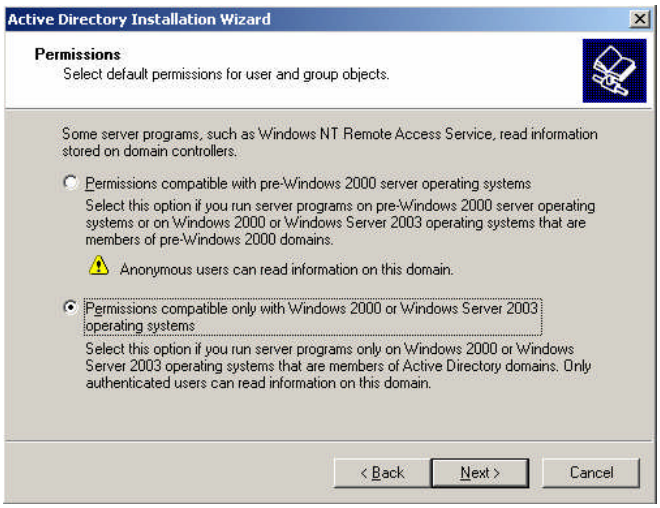

Resim1.9: Oturum açma izinlerinin belirlendiği pencere

➢ Permissions sayfasınında kullanıcılar ve grupların izinlerini belirleyebilirsiniz.

- *Permission CompatibleWith Pre-Windows 2000 Server Operating Systems*:Bu seçenek işaretlendiğinde, bilinmeyen kullanıcı oturumlarına izin verilmiş olur bu da güvenliğin azalmasına sebep olmaktadır. Kişinin adsız bir oturum açmasına ve verilere adsız olarak erişimine izin verir.

- *Permission Compatible Only With Windows 2000 Or Windows Server 2003 Operating Sysytem*: Bu seçeneği işaretlediğinizde bilinmeyen kullanıcı oturumlarını önlemiş olursunuz. Böylece sadece yetkili kullanıcılar etki alanında oturum açabilir ve Active Directory verilerine erişebilir.

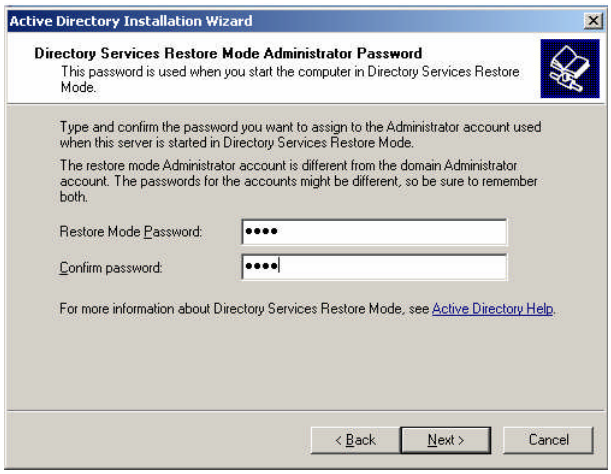

Resim1.10: Restore modunun şifresinin girildiği ekran

➢ Active Directory hizmeti veren bir programdır ve her program gibi bir gün bozulabilir. Bozulduğu zaman bilgisayarı Directory Services Restore Mode'da başlatarak mevcut bilgileri kurtarabiliriz. Bu verileri kurtamak istediğinizde kullamanız gerekecek olan parolayı yazınız ve onaylayınız. Bu parola Administrator parolasından farklıdır sadece Restore modunda kullanılır.

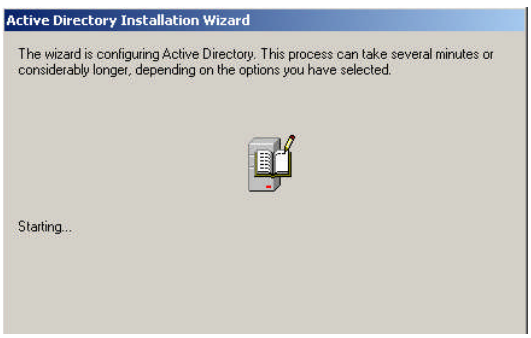

Resim1.11: Active Directory oluşturulurken ekranda gösterilen pencere

➢ Next düğmesi tıkladıktan sonra Yükleme seçeneklerini gözden geçeceğini ekran karşınıza gelecektir. Next düğmesini yeniden tıkladığınızda sihirbaz daha önceden belirlediğimiz seçeneklere göre Active Directory hizmetini yükleyecektir. Bu işlem birkaç dakika sürebilir. Seçenekleriniz aşağıdaki gibidir.

- Daha önceki seçeneklerden DNS server hizmetinin yüklenmesi gerektiğini belirlediyseniz, sunucu bu noktada bir DNS server olarak da yapılandırılır. Sihirbaz , sunucunun, dinamik bir IP adresi kullanmamasını sağlamak için denetim yapar. Kullanıyorsa, Choose Connection iletişim kutusunu görürsünüz. Bir ağ bağlantısı seçtikten sonra Properties'i tıkladıktan sonra Internet Protocol Properties iletişim

kutusu görüntülenir, bu pencerede bilgisayar için kullanabileceğiniz statik bir IP adresi belirleyebilir ve gerekli TCP/IP ayarlamalarını yapabilirsiniz. OK butonuna iki defa tıklayıp devam edebilirsiniz.

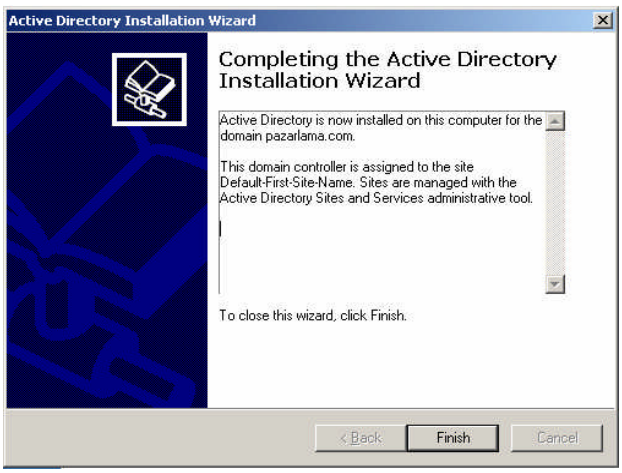

Resim1.12: Active Directory oluşturulduktan sonra ekranda beliren pencere

- Finish düğmesini tıklayınız. Bilgisayarı yeniden başlatmak için restart butonuna tıklayabilirsiniz.

Active Directory hizmetini yükledikten sonra yüklemeyi kontrol etmek için aşağıdaki işlemleri yapabilirsiniz.

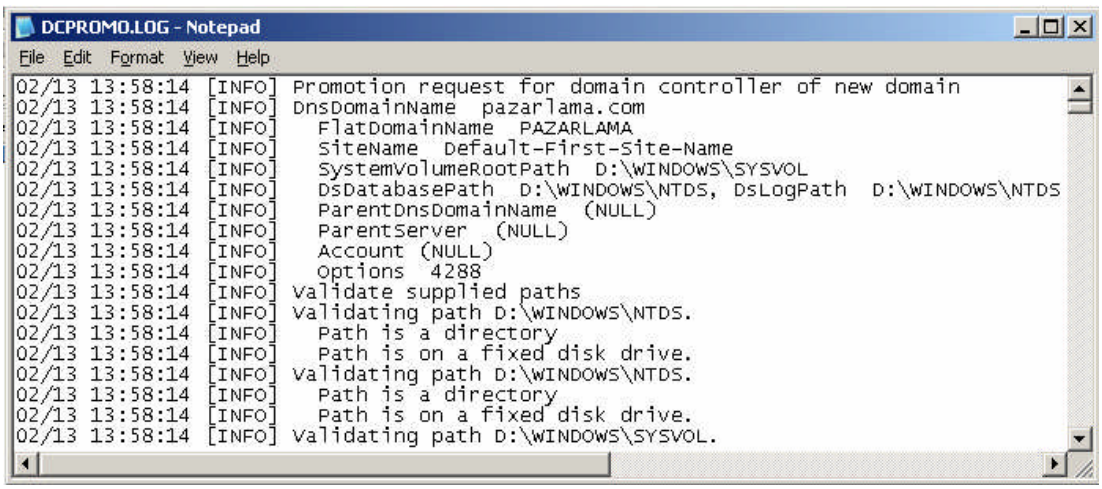

Resim1.13: Yükleme günlüğü

- SystemRoot%\Debug klasörünün Dcpromo.log dosyasında saklanan yükleme günlüğünü inceleyiniz. Yükleme günlüğü, yükleme sürecinin her ayrıntısını içerir.

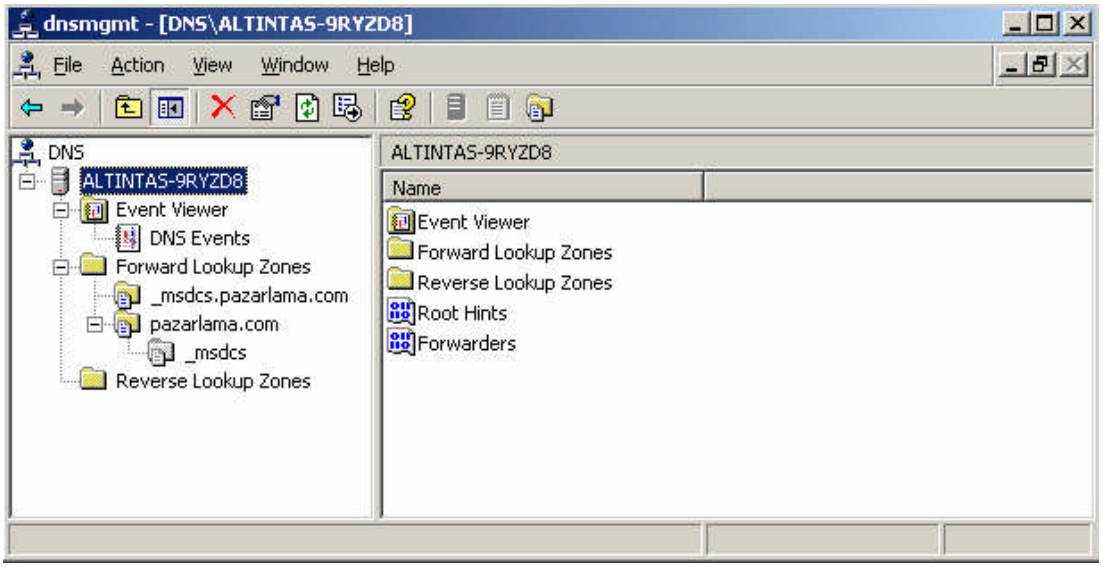

Resim1.14: DNS konsolu

- DNS güncelleştirmelerini DNS konsolundan kontrol ediniz. Yeni bir etki alanı oluşturduysanız, DNS etki alanı için Forward Lookup Zone klasörünü içerecek şekilde güncelleştirilir.

- Active Directory Users And Computers içindeki güncelleştirmeleri kontrol ediniz. Mesela yeni etki alanı denetleyicisinin aşağıdaki ekranda gösterildiği gibi Domain Contollers Organization Unit içinde listelendiğinden emin olunuz.

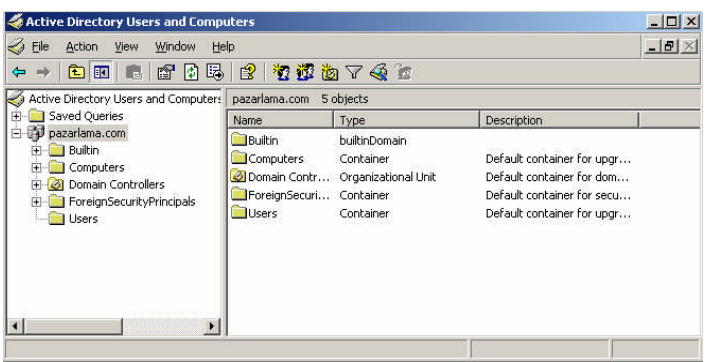

Resim1.15: Active Directory Users And Computers penceresi

Yeni bir etki alanı denetleyicisi oluşturduysanız resimde gösterilen klasörler oluşturulur ve bu klasörler aşağıdda belirtilenleri içermektedir.

- *Builtin kapsayıcısı*, Administrators ve Account Operators dâhil yönetim için yerleşik hesaplarını içerir.
- *Computers kapsayıcısı*, etki alanı için bilgisayar hesaplarını içerir.
- *Domain Controllers kapsayıcısı*, etki alanı denetleyicisi hesaplarını içerir ve yüklediğiniz etki alanı denetleyicisi için bir hesap içermelidir.
- *Foreing Security Principals*, diğer etki alanı ağaçlarındaki güvenlik yetkililerini içerir.
- *Users*, etki alanındaki kullanıcı hesaplarını içerir.

1.2. Kulanıcı ve Bilgisayar Hesapları Oluşturma

Sunucu işletim sisteminin kontrolündeki (domaindeki) ağ kaynaklarından yararlanabilmek için sunucu işletim sistemi içerisinde oturum açmak gerekir bu işleme log on işlemi denir.

1.2.1. Sunucu İşletim Sisteminde Oturum Açmak

Bilgisayarda oturum açma işlemi sırasında aşağıdaki ekran karşımıza gelir.

Resim1.16: Yeni bir kullanıcı adı ile oturum açamak için gerekli bilgilerin girildiği ekran

Log on to kısmında dâhil olmak istediğimiz etki alanını belirtmemiz gerekmektedir. Daha sonra sunucuda tanımlı kullanıcı adımızı ve şifremizi girerek ağ işletim sistemine dâhil olabiliriz. Eğer Logon kısmında domaini seçmesek, yerel kullanıcı olarak giriş yapmış oluruz; bu durumda tek bilgisayar olarak çalışırız ağ kaynaklarından yayarlanamayız, diğer bilgisayarları göremez, yazıcılara ulaşamayız.

1.2.2. Bilgisayar Hesabı Açmak

Active Directory Users and Computers aracı kullanılarak bilgisayar hesapları yönetilir ve yapılandırılır. İlk kuruluşta otomatik olarak, bilgisayar hesapları Computers klasöründe ve etki alanı denetleyici hesapları Domain Controllers klasöründe bulunmaktadır.

Active Directory içindeki Account Operators, Domain Admins ya da Enterprise Admins gruplarının bir üyesi olursanız etki alanında yeni bir bilgisayar hesabı oluşturabilirsiniz. Yeni bir bilgisayar hesabı oluşturmak için Active Directory Users And Computers aracını başlatınız.

Bilgisayar hesabı içinde oluşturmak istediğiniz klasörü farenin sağ düğmesi ile tıklayınız. Açılan seçeneklerden New seçeneğine sonra Computer seçeneğine tıklayınız. İşlem sonucunda New Object-Computer Wizard başlatılır.

Oluşturacağınız bilgisayar hesabının ismini yazınız. Yalnızca Domain Admins üyeleri bilgisayarı etki alanı ile birleştirebilir. Bilgisayarları farklı bir kullanıcı ya da grubun etki alanı ile birleştirilmesine izin vermek için Change düğmesine tıkladıktan sonra bilgisayarı etki alanı ile birleştirmeye yetkili bir kullanıcı ya da grup hesabı seçmek için Select User Or Group iletişim kutusunu kullanınız. Assign This Computer Account As A Pre-Windows 2000 Computer seçimini, Windows NT sistemleri bu hesabı kullanabiliyorsa yapınız. Daha Sonra Next butonuna iki kez tıklayınız.

> Bir bilgisayar hesabının oluşturulması bilgisayarı etki alanı ile birleştirmez. Bu işlem yalnızca etki alanını birleştirme sürecini basitleştiren hesabı oluşturur. Ancak bir bilgisayarı bir etki alanı ile birleştirdiğinizde bir bilgisayar hesabını kullanabilirsiniz.

Bir bilgisayarı etki alanlarıyla birleştikten sonra Active Directory içinde yeni bir bilgisayar hesabı oluşturmak için tanıtımlar yapmalısınız. Yeni bilgisayar Active Directory içinde otomatik olarak Computer kapsayıcısına konulacaktır. Windows Server 2003 yüklediğinizde ya da kurduğunuzda bir bilgisayarı etki alanıyla birleştirmek için bir iletişim kutusu bulunmaktadır. Yerel bilgisayarda administrator grubunun bir üyesi iseniz bu birleştirmeyi yapabilirsiniz. Windows Server 2003 kimliği doğrulanmış herhangi bir kullanıcının toplam 10'a kadar iş istasyonunu etki alanıyla birleştirmesine imkân verir. Account Operators, Domain Admins ya da Enterprise Admins grubunun bir üyesi iseniz sunucuyu bir etki alanı ile birleştirebilirsiniz.

Bir etki alanı ile sunucu veya iş istasyonunu birleştirmek için aşağıdaki adımları yapınız:

System hizmet programını başlatınız. Masaüstündeki My Computer // Bilgisayarım öğesini farenin sağ düğmesiyle tıkladıktan sonra Properties // Özellikler seçimini yapınız.

Computer Name // Bilgisayarın Adı sekmesindeki Change//Değiştir düğmesini tıklayınız.

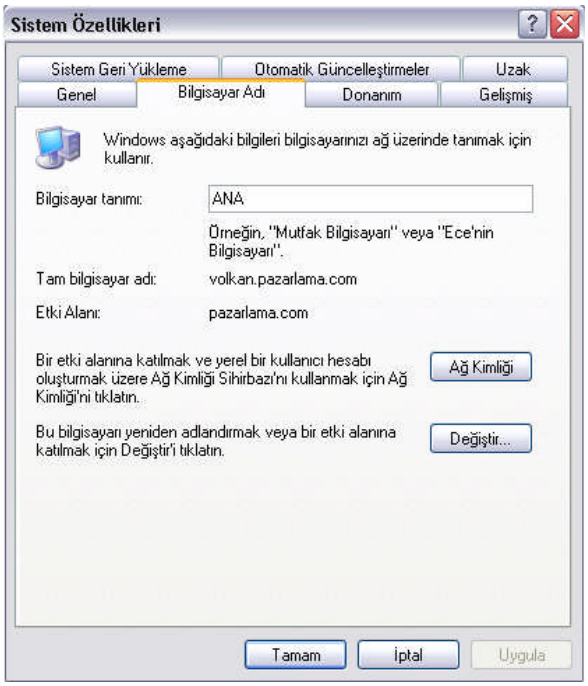

Resim1.17: Bilgisayar simgesinin üzerinde sağa tıklayıp özellikler seçeneğine tıklayınca ekrana gelen pencere

Domain seçimi yapınız ve bilgisayarın birleşmesi gereken etki alanının adını yazınız. Tamam butonuna tıklayınız.

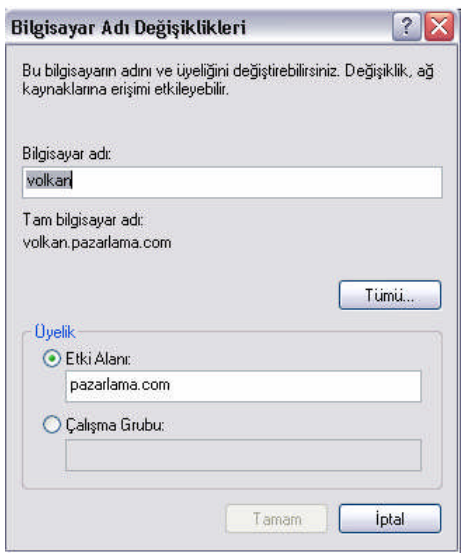

Resim1.18: Değiştir butonuna basınca ekrana gelen pencere

Aşağıdaki ekrana Active Directory içinde bir bilgisayar hesabı oluşturma izinleri olan bir etki alanı hesabının adını ve parolasını yazınız ya da bilgisayarı etki alanıyla birleştiriniz veya her ikisini de yapınız. Tamam butonuna tıklayınız.

Resim1.19:Ana bilgisayara bağlanmak için gerekli olan kullanıcı adı ve şifresi

Bilgisayar etki alanıyla birleştirilir veya yeni bir bilgisayar hesabı oluturulur. Değişiklikler başarı olursa aşağıdaki gibi bir onay penceresi göreceksiniz.

Resim1.20: Etki alanına bilgisayarın kaydolduğunu doğrulayan pencere

Active Directory'de bilgisayar hesabı önceden oluşturulmuşsa şimdi aktif olur.

1.2.3 Kullanıcı Hesabı Açmak

Kullanıcı hesabını oluşturmak için, Account Operators, Enterprise Admins ya da Domain Admins grubunun bir üyesi olmalısınız. Active Directory Users And Computer aracını kullanarak kullanıcı hesabı açabilirsiniz.

Start, Programs ya da All Programs , Administrative Tools ve Active Directory Users and Computers aracını tıklayınız. Bu işlem Active Directory Users And Computers aracını başlatır.

Otomatik olarak oturum açma etki alanınıza bağlanırsınız. Farklı bir etki alanında çalışmak istiyorsanız Active Directory Users And Computers seçeneğinin üzerinde farenin sağ butonuna tıklayıp Connect Domain seçilir ve karşınıza aşağıdaki pencere gelir. Bu pencerede farklı bir etki alanı seçmek için Browse butonunu tıklayınız, daha sonra OK düğmesi seçiniz.

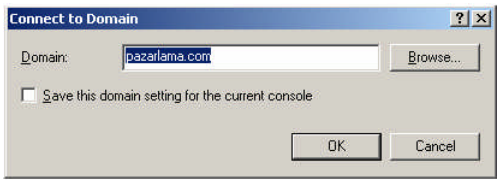

Resim1.21: Kullanıcı hesabı oluşturmak için domain seçilen pencere

Kullanıcı hesabını artık oluşturabilirsiniz. Kullanıcıyı içinde oluşturmak istediğiniz klasörü farenin sağ butonu ile tıklayınız açılan seçeneklerden New'i tıkladıktan sonra User seçimini yapınca New Object-User Wizard'ı başlatılır.

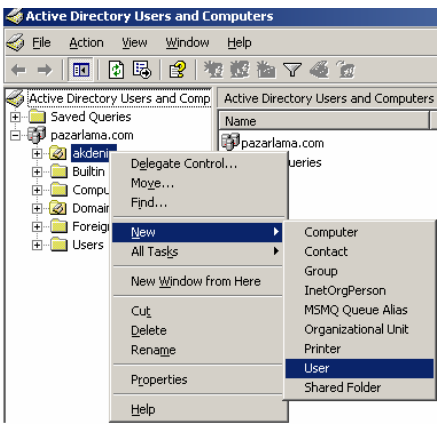

Resim1.22: Kullanıcı oluşturmak için izlenecek adımlar

Yeni bir kullanıcı oluştururken, oluşturulacak olan kullanıcının ilk adı, ikinci adının baş harfi, soyadı, oturum açma adını aşağıdaki pencereye girmelisiniz.

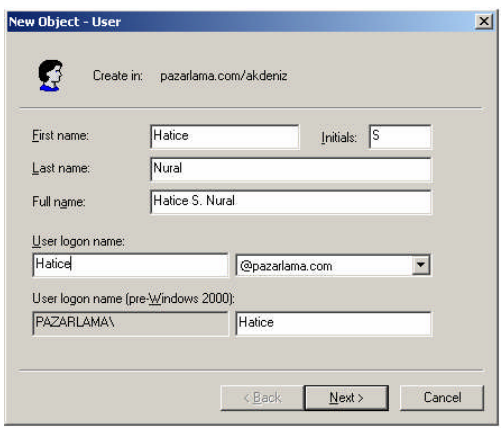

Resim1.23: Kullanıcı bilgilerinin girildiği pencere

Kullanıcının parolasını ve hesap seçeneklerini bu pencerede ayarlayabilirsiniz ayarlayabilirsiniz. Parola grup ilkesinde ayarlanan karmaşıklık gereksinimlerine uygun olmalıdır. Yani klavyedeki küçük harf (abc...), büyük harf (ABC...), rakam (123...) ve karakter (#$...) dörtlüsünden üç tanesinin en az birer elemanı şifrede kullanılmadır. Diğer ekranda karşımıza gelen seçeneklerin anlamı aşağıdaki gibidir:

- *User Must Change Password At Next Logon* (Kullanıcı Sonraki Oturumda Parolayı Değiştirmeli)
- *User Cannot Change Password* (Kullanıcı Parolayı Değiştiremez)
- *Password Never Expries* (Parolanın Süresi Hiçbir Zaman Dolamaz)
- *Account Id Disabled* (Hesap Devre Dışıdır) (örn: Kullanıcı tatile gittiğinde)

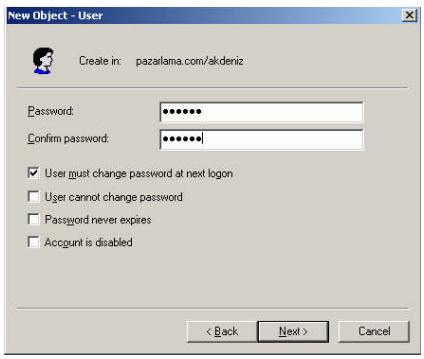

Resim1.24: Kullanıcı şifresinin girildiği ve hesap özelliklerinin belirlendiği pencere

Next butonuna tıkladıktan sonra Finish butonuna tıklayınız. Bir önceki maddede anlatılan parolada uyulması gereken karmaşıklık gereksinimlerine uymazsanız bu ekrandan sonra hata mesajı alırsınız, tekrar parolanın girildiği ekrana dönüp parolayı değiştirmeniz gerekmektedir.

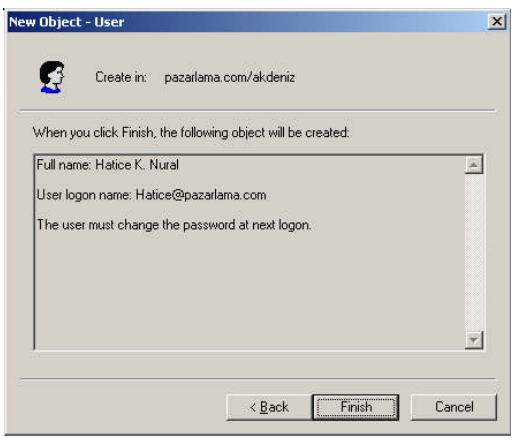

Resim1.25: Kullanıcı oluşturma işleminin son adımı

1.3. Kullanıcı ve Bilgisayarları Organizasyon Birimlerine Ayırma

Yukarıda gördüğünüz gibi bir ağ içerisinde kullanıcı hesabı oluşturmak, yeni bilgisayar hesabı açmak ve bilgisayarı ağa dâhil etmek için, yönetici hesabının olması gerekir. Küçük bir ağda bir yönetici tüm bu işleri yapabilir, ancak çok daha büyük ağlar da olabilir.

Mesela bir işletme düşünelim, merkezi Ankara'da, fabrikası İzmir'de ayrıca, Erzurum'da ve Trabzon'da da şubeleri var, bir yöneticinin bu ağdaki tüm işlemleri yapması, yetiştirmesi oldukça zordur. Bu durumda her ilden birer kişiye yönetici hesabı versek o ildeki işlemleri o yöneticiye devretsek nasıl olur? İyi olur ama ya yöneticilerin sadece kendi bölgeleri ile uğraşmaktan sıkılıp diğer bölgelere de müdahele etmeye başlarlarsa, öyle ise sadece kendilerine verilen bölge içerisinde geçerli olacak birer yönetici tanımlamız gerekli, kendi bölgelerinde yeni kullanıcılar açacak, bilgisayar hesapları oluşturacak ağın çalışmasını kontrol edecek, ama diğer bölgelere müdahale edemeyecek. İşte tam bu işler için kullandığımız Organizasyon Birimleri (Organization Unit) vardır.

Organizasyon Birimleri (Organization Unit) etki alanındaki nesneleri gruplandırmada kullanılan mantıksal bir yönetim birimidir. Etki alanı içerisinde Organizasyon Birimleri (Organization Unit) yönetim erişimini sınırlandırırken yönetici ayrıcalıklarını devretmede ve işyerinin yapısıyla işlevlerini yansıtan bir hiyerarşi oluşturmada kullanılabilir. Kuruluşun yapısını ya da onun ticari işlevini temsil etmek için etki alanları yerine Organizasyon Birimlerini (Organization Unit) kullanabilirsiniz.

Organizasyon Birimi (Organization Unit) kuruluş yapısına uyum sağlayacak şekilde hesaplara ve kaynaklara düzen vererek yönetimi kolaylaştırır. Organizasyon Biriminin (Organization Unit) yapısını tasarlarken, uygulamaya girişmeden önce yapısını planlamalısınız. Organizasyon birimleri genellikle birden fazla olmaktadır bu yönetimi birimlerine ya da cografi özelliklerine göre sınıflandırmamızın bir sonucudur. Organizasyon Birim (Organization Unit) düzenleri yönetici için anlamlı olması ve yöneticinin işini kolaylaştırması gerekmektedir.

İyi bir Organizasyon Birimi (Organization Unit) tasarımı göründüğü gibi kolay değildir. Veritabanı derslerinde bir tabloları ve alanları önce kağıt üzerinde oluşturup düzenlemeleri kağıt üzerinde yapıyorduk çünkü tasarım veritabanının temelidir ve diğer tüm işlemler bu tasarımın üzerine kurulur temelimiz sağlam olmazsa tekrar en başa dönmemiz gerekebilir. Organizasyon Birimi (Organization Unit) tasarımında da veritabanı tasarımı gibi ilk önce kağıt üzerinde yapmalıyız.

Bölüm ya da İş Birimi Modeli: Bu modelde Organizasyon Birimlerini (Organization Unit) bölüm yapısını göstermede kullanırsınız. Bu modelin avantajı kulanıcının onu tanıyıp anlamasıdır. Dezavantajı ise şirketin yeniden yapılanmaya giderse Organizasyon yapısının yeniden tasarlanması gerekmektedir.

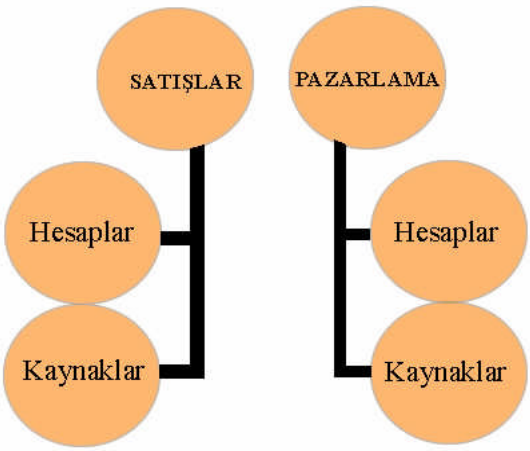

Şekil 1.1: Organization Unit'lerde (Organizasyon Birimlerinde) Bölüm ya da İşbirimi Şeması

Coğrafi Model: Bu modelde, üst kısımdaki Organizasyon Birimleri (Organization Unit) kıtalar gibi büyük coğrafi birimleri, daha alt kısımdaki Organizasyon Birimleri (Organization Unit) de küçük coğrafi birimleri temsil eder. Bu model oldukça durağandır. Coğrafi yapı değişiklişkleri şirketlerin kendi içinde yapılanmaya gitmesinden daha az sıklıkla değişmektedir. Coğrafi modelin avantajı fiziksel olarak kaynakların yerini belirlemek için uygun olmasıdır. Modelin dezavantajı ise kuruluşun iş yapısını yansıtmaz ve global bir şirkette bu tasarım tüm hesap ve kaynakları tek bir etki alanına koyar.

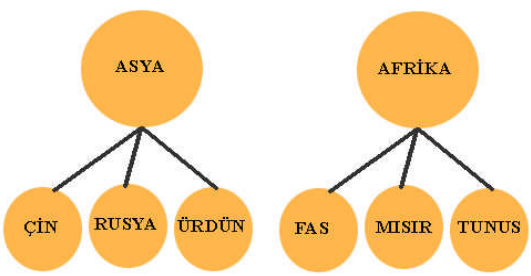

Şekil 1.2: Organization Unit'lerde (Organizasyon Birimlerinde) coğrafi model şeması

Maliyet Merkezli Model: Bu modelde Organizasyon Birimleri (Organization Unit) maliyet merkezlerini gösterir. Üst kısımdaki Organization Unit'ler kuruluş içindeki büyük maliyet merkezlerini temsil eder ve daha alt kısımdaki Organizasyon Birimler (Organization Unit) coğrafi konumları projeleri ve iş yapılarını gösterir. Bütçenin birincil öncelikte olduğu bir şirkette, maliyet merkezli model etkili bir yol olabilir. Maliyet merkezleri, şirket içinde kendi yönetimlerine ve harcama denetimlerine sahip bağımsız bölümler ya da iş birimleri de olabilir.

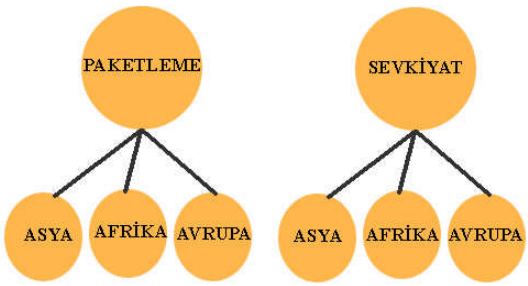

Şekil 1.3: Organization Unit'lerde (Organizasyon Birimlerinde) maliyet merkezli model şeması

Yönetim Modeli: Kaynak ve hesapların yönetilme biçimini gösteren Organizasyon Birimleri (Organization Unit) kullanınız. Bu model şirketin işleyiş yapısını gösterdiğinden, bölüm ya da işbirimi modeline çok benzerdir. En önemli farkı , üst kısımdaki Organizasyon Birimlerinin (Organization Unit) yöneticiler için olması, ikinci kısımdaki Organization Unit'lerinde işleyiş yapısı için olmasıdır. Büyük bir şirkette, her bölüm ya da iş birimi için bu modeli kullanırsanız, üst kısımda yönetim grubu bölüm ya da iş birimi olmalı, ikinci kısımdaki Organization Unit'lerse bölüm içindeki gruplar olmalıdır. Bu modelin avantajı yöneticilerin çalışma şekline göre tasarlanmış olmasıdır ve şirketin işleyiş yapısını temsil eder. Şirket yeniden yapılanmaya gittiğinde tasarımı yeniden yapmanız gerebilmektedir.

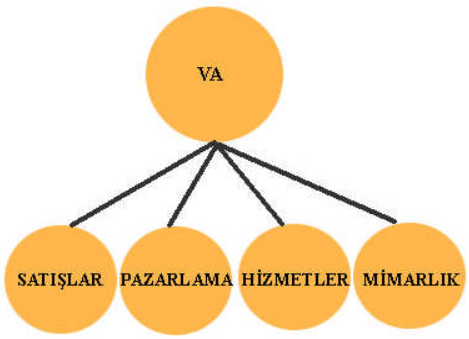

Şekil 1.4: Organization Unit'lerde (Organizasyon Birimlerinde) yönetim modeli şeması

1.3.1. Organizasyon Birimi Yaratmak

Administrators grubunun üyesi olan bir hesabı kullandığınız sürece, Active Directory Users And Computers içinde veya etki alanının herhangi bir yerinde Organization Unit oluşturabilirsiniz.

Aşağıdaki adımları uygulayarak bir Organization Unit oluşturabilirsiniz.

Start Programs ya da All Programs'a tıklayınız açılan seçeneklerden Administrative Tools ve Active Directory Users And Computer seçeneğini işaretleyiniz. Ekranda Active Directory Users And Computer penceresi açılır.

Otomatik olarak kendi oturum açma etki alanınıza bağlanırsınız. Organization Unit'leri farklı bir etki alanında oluşturmak isterseniz konsol ağacındaki Active Directory Users And Computers düğümünü farenin sağ butonu ile tıkladıktan sonra Connect To Domain seçeneğini işaretleyiniz. Connect To Domain iletişim kutusuna bağlanmak istediğiniz etki alanının adını yazdıktan sonra ya da etki alanının ismini tam olarak hatırlamıyorsanız Browse düğmesine bastığınızda görüntülenen pencereden etki alanının ismini seçtikten sonra, OK düğmesine tıklayınız.

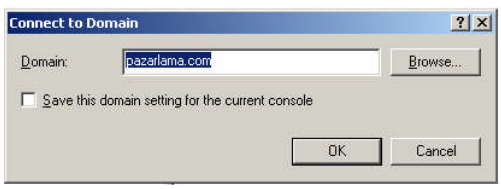

Resim 1.26: Çalışmak istenen domainin seçildiği pencere

Organization Unit'i şimdi oluşturabilirisiniz. Active Directory Users And Computers penceresinde nerede OU oluşturmak istiyorsanız o klasörün üstünde farenin sağ düğmesi ile tıkladıktan sonra açılan seçeneklerden New'i seçtikten sonra Organization Unit'i seçiniz ve Organization Unit'i oluşturmaya başlayınız. Organization Unit'i etki alanının içinde ya da daha önce oluşturulan bir Organization Unit'in içinde oluşturabilirsiniz. Etki alanı içinde oluşturulanlar üst düzeyli, başka bir OU içinde oluşturulanlar alt düzeyli OU olacaktır.

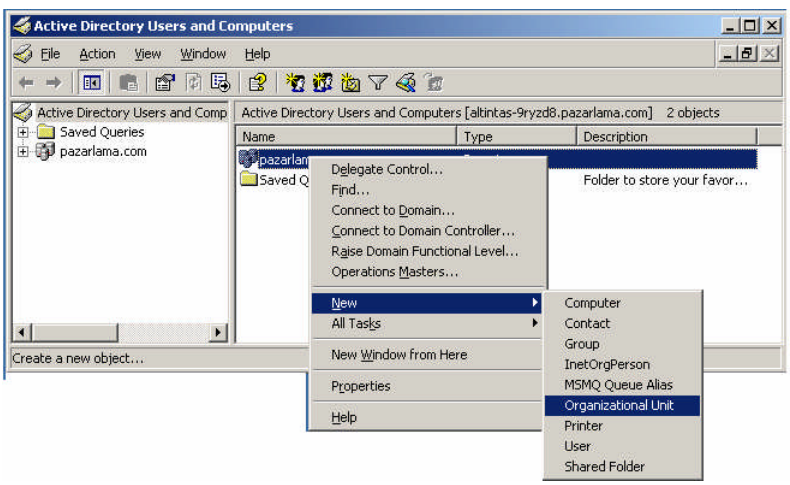

Resim 1.27: Organization Unit oluşturmak için izlenen adımlar

New Object-Organizational Unit iletişim kutusunda Organization Unit için bir isim yazdıktan sonra OK butonuna tıklayınız. Organization Unit adı 256 karaktere kadar olabilir ama oluşturduğunuz OU'nun işlevsel yapısı ya da yerine göre anlaşılır bir isim vermeniz doğru olacaktır.

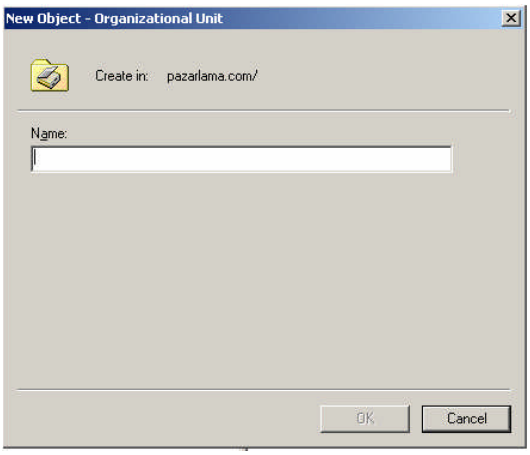

Resim 1.28: Oluşturulacak Organization Unit'in isminin girileceği menü

1.3.2. Organization Unit Özelliklerini Ayarlamak

Organization Unitlerin bazı özelliklerini ayarlayarak açıklayıcı bilgiler gireblirsiniz. Organization Unit'in nasıl kullanıldığını ve hangi kesim tarafından kullanıldığının bilimesine yardım eder. Bir Organization Uniti Active Directory Users And Computers içinde çift tıklayarak Properties penceresine ulaşabilir burdan OU'nun özelliklerini ayarlayabilirsiniz.

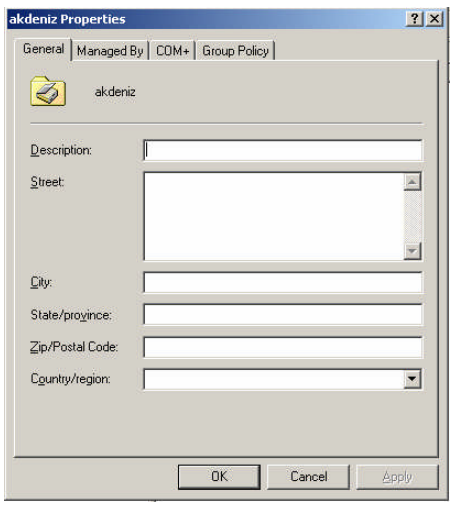

Resim1.29: Organization Unit özellikleri iletişim kutusu

General sekmesinde, Organization Unit hakkında bir metin açıklama ve adres bilgileri dâhil açıklayıcı bilgiler girebilirsiniz.

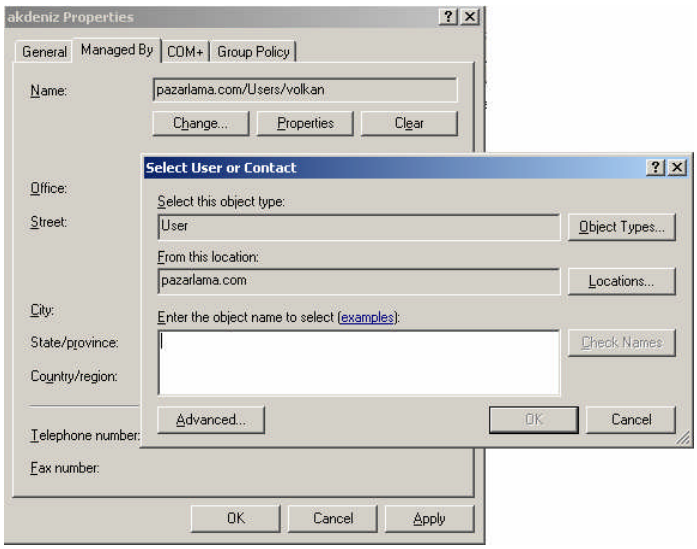

Resim 1.30: Organization Unit özellikleri iletişim kutusunun managed by sekmesi

Management sekmesinde, Organization Unit'i yönetmekten sorumlu kullanıcı ya da kişiyi belirleyebilirsiniz.

COM+ sekmesinde, Organization Unit'in üyesi olması gereken COM+ bölümünü belirleyebilirsiniz.

Group Policy sekmesinde, Organization Unit içindeki kaynaklar için bir dizi ilke belirleyen Group Policy Objects oluşturabilirsiniz. Bu ilkeler bilgisayarların ve kullanıcıların çalışma ortamlarını denetler ve merkezî yönetim en önemli bileşenleridir.

1.4. Yönetim Araçlarını Kurma ve Ayarlarını Yapma

Bundan önceki modülde ağ yönetim destek araçlarının nasıl kurulacağı anlatılmıştı bunlardan bazılarını kısaca burada tekrar edelim.

1.4.1. Configure Your Server Wizard Yönetim Aracı

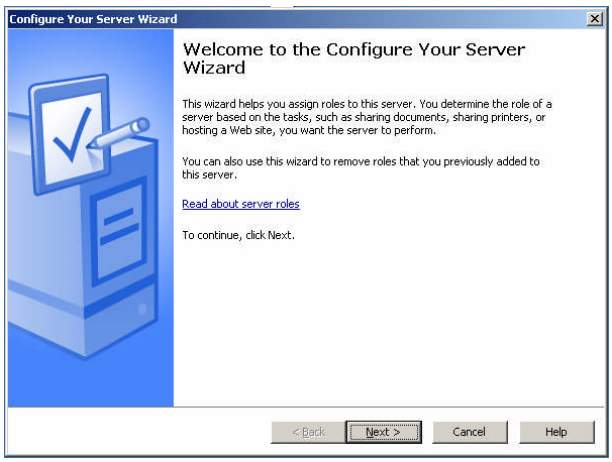

Resim 1.31: Configure Your Server Wizard penceresi

Configure Your Server Wizard yönetim aracı Windows Server 2003'te de sunucuları belirli roller için yapılandırmanıza yardımcı olmaktadır.

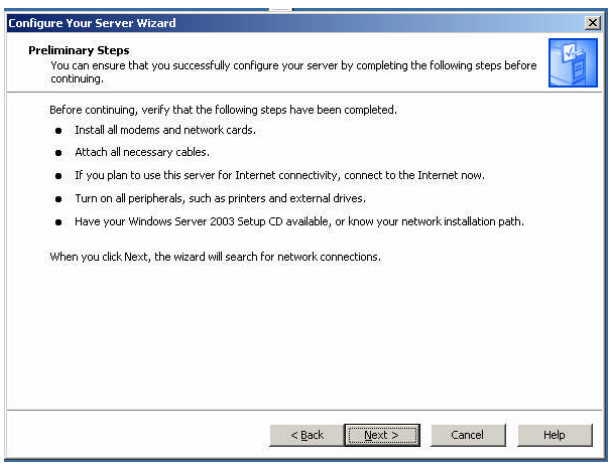

Resim 1.32: Configure Your Server Wizard penceresinin ikinci adımı

Configure Your Server Wizard, Administrative Tools klasöründe bulunur. Start'ı tıklayınız, Administrative Tools'u seçtikten sonra Configure Your Server'ı tıklayınız. Sihirbaz başlatıldığında, Next'i tıklayınız ve rolleri yapılandırmak için sihirbazı kullanmadan önce gerçekleştirmeniz gereken görevler hakkında bilgileri okuyunuz. Sorun çıkmaması için temel olarak, sunucuda bir ağ (ethernet) kartı bulunduğundan, sunucunun ağa bağlı olduğundan ve Windows Server 2003 dağıtım CD-ROM'u bulunduğundan ya da kurulum dosyaları üzerinden ağa erişebildiğinizden emin olmalısınız.

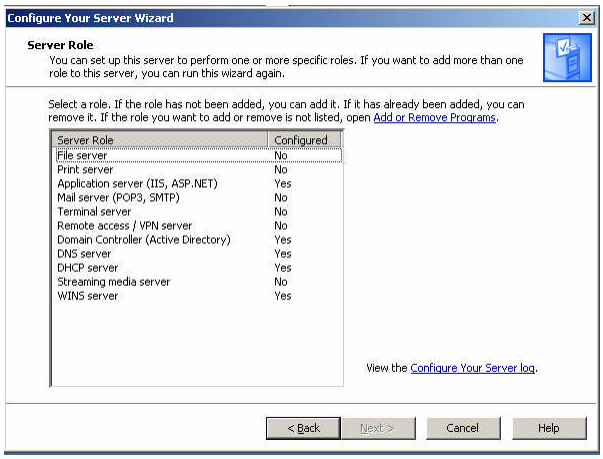

Resim 1.33: Configure Your Server Wizard'ın yapılandırılmak istenen rollerin seçildiği kısım

1.4.2. Manage Your Server

Manage Your Server, sunucuda oluşturulan rolleri yapılandırmak için kullanılabilen bir yönetim aracıdır.

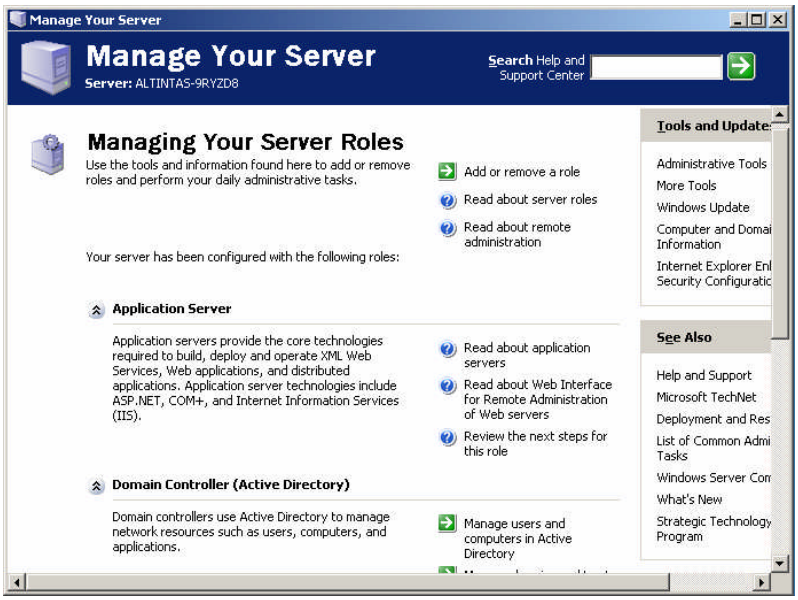

Resim1.34: Manage Your Server Wizard Penceresi

Manage Your Server, oluşturulmuş geçerli roller ve ilgili yönetim araçlara hızlı bir şekilde ulaşılmasına imkan tanır. Rol adının solunda bulunan yukarı doğru çift ok simgesini kullanarak, rol bilgilerini genişletebilir ya da daraltabilirsiniz. Sağ üst köşede, Administrative Tools, Windows Update, Sysytem Properties iletişim kutusu, Help And Support için hızlı

erişim bağlantıları ile Tools And Updates ve See Also başlıkları altında diğer bağlantıları bulabilirsiniz.

1.4.3. Computer Management

Computer Management, yerel ve uzak sistemleri yönetmek için kullanılan önemli bir yönetim aracıdır.

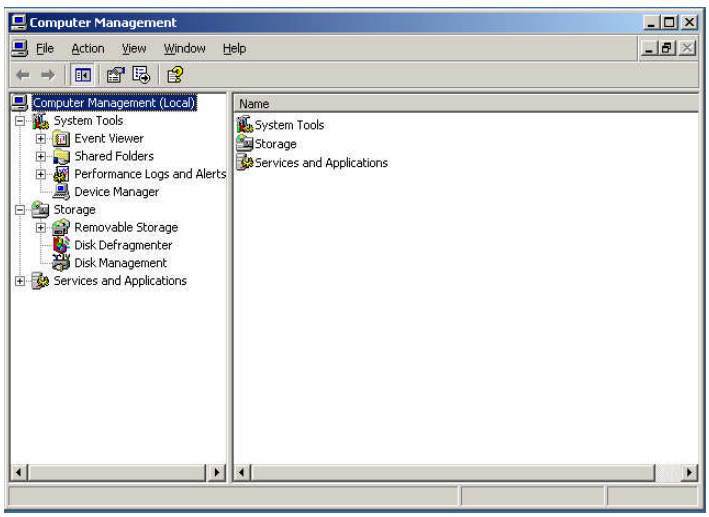

Resim 1.35: Computer Management penceresi

Computer Management System Tools (Bilgisayar Yönetimi Sistem Araçları) sistemleri yönetmek ve sistem bilgilerini görüntülemek amacıyla tasarlanmıştır.

- *Event Viewer*: Seçilen bilgisayardaki olay günlüklerini görüntülemek için kullanılır.
- *Shared Folders*: Paylaşılan klasörlerin , onlarla çalışan kullanıcılara ait oturumların ve bu kullanıcıların çalıştığı dosyaların özelliklerini yönetmek için kullanılır.
- *Local Users And Groups*: Seçili olan bilgisayarlardaki yerel kullanıcıları ve kullanıcı gruplarını yönetmek için kullanılır. Yerel kullanıcılar ve kullanıcı grupları, Active Directory'nin bir parçası değildir ve Local Users And Groups görünümü aracılığıyla yönetilir.
- *Performance Logs and Alerts*: Sistem performansını izlemek ve performans parametrelerine göre günlükler oluşturmak için kullanılır.
- *Device Manager*: Bir bilgisayarda yüklü olan aygıtların durumunu denetleyebileceğiniz ve ilişkili aygıt sürücülerini güncelleştirebilceğiniz merkezi bir konum olarak kullanılır. Bu konumu, aygıt sorunlarını gidermek için de kullanabilirsiniz.

Bigisayar Yönetimi Depolama Araçları, sürücü bilgilerini görüntüler ve sürücü yönetimi araçlarına erişim sağlar. Aşağıdaki depolama araçları kullanılabilir.

- *Remobanle Storage*: Çıkarılabilir ortam aygıtlarını ve bant kitaplıklarını yönetmek için kullanılır. Çıkarılabilir ortam aygıtları ile ilişkili çalışma kuyruklarını ve işletmen isteklerini izlemenize de yardımcı olur.
- *Disk Defragmenter:* Parçalanmış dosyaları bulup birleştirmek yoluyla, sürücünün parçalanmasıyla ilgili sorunları gidermek için kullanılır. Diskten dosya okuma hızını artırır.
- *Disk Management:* Sabit diskleri ve disklerin parçalanma biçimini yönetmek için kullanılır. Bu aracı, birim kümelerini ve bağımsız disklerin yedek dizilerini yönetmek için de kullanabilirsiniz.

Computer Management seçili olduğu zaman, diğer bilgisayarlara kolayca bağlanabilir, konsol iletileri gönderebilir ve bilgi listelerini verebilirsiniz. Otomatik olarak Computer Manager yerel bilgisayarda çalışır. Farklı bir bilgisayara bağlanmak için, konsol ağacında farenin sağ butonu tıklayınız ve açılan kısayol menüsünden Connect To Another Computer'ı seçiniz. Bilgisayarın adını giriniz. Bilgisayarın tam ismini bilmiyorsanız Browse butonu ile açılan pencereden istediğiniz bilgisayarın ismini seçebilirsiniz.

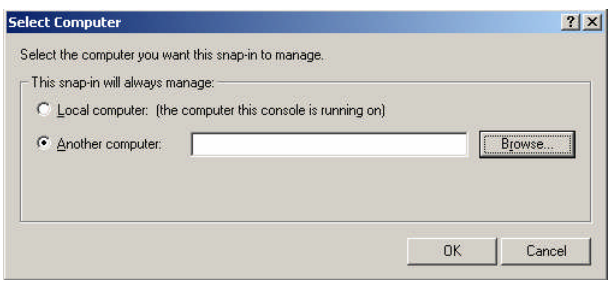

Resim 1.36: Bağlanmak için bilgisayar seçimi yapılan pencere

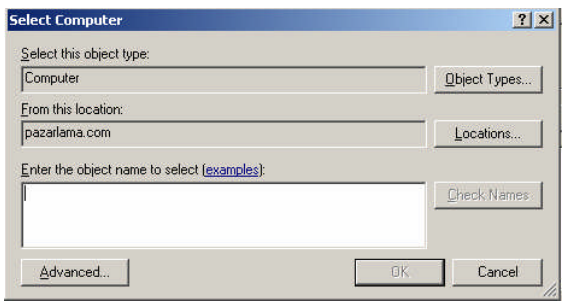

Resim 1.37: Select computer penceresinde bilgisayar isminin girildiği pencere

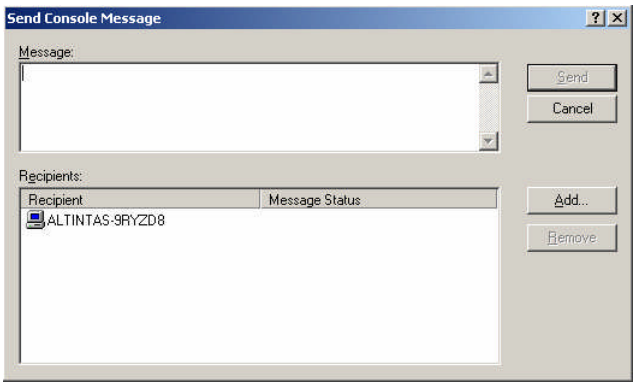

Resim 1.38: Bilgisayara mesaj gönderme penceresi

Eğer konsol iletilerinin gönderileceği bilgisayarı Recipient bölümünden kendiniz seçmezseniz konsol iletileri, Computer Management'te çalışmakta olduğunuz sistemde oturum açan ya da sisteme bağlanan tüm kullanıcılara gönderilir. Computer Management'in altında All Task'ı farenin sağ düğmesi ile seçmeli daha sonra Send Console Message'ye tıklamalısınız. Recipient bölümünde mesajın gönderileceği bilgisayarlar bulunmaktadır. Add butonu ile bilgisayarları ekleyebilir, Remove butonu ile kaldırabilirsiniz.

1.4.4. Control Panel (Denetim Masası)

Control Panel, sunucu donanımı ve işletim sistemi ayarlarını yönetmek için kullanılabilen yardımcı programları içeren bir yönetim aracıdır.

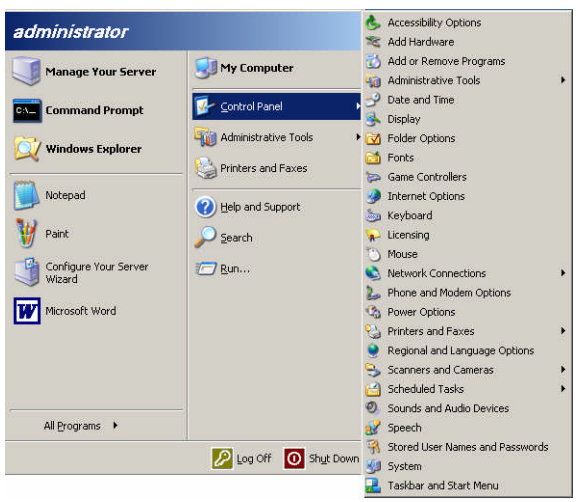

Resim 1.39: Control Panel içerisinde bulunan kontroller

Add Hardware Yardımcı Programı: Donanım eklemenizi kaldırmanızı ve donanım sorunlarınızı çözmenizi sağlayan bir programdır.

Add or Remove Programs Yardımcı Programı: Bilgisayarınızdan program kaldırmak, Windows bileşenini kaldırmak veya Windows bileşeni eklemek istediğinizde bu programı kullanabilirsiniz. Change Or Remove Programs seçeneğinde bilgisayarda yüklü olan programlar görüntülenir ve seçilen programı kaldırmak veya değişiklikler yapmak için kullanılır. Add New Programs seçeneği bilgisayara program yüklemek için kullanılır. Active Directory aracılığıyla yayımlanan ve ağ kurulumları için kullanılabilen programların da bir listesini görebilirsiniz. Add Or Remove Windows Componenets seçeneğinde windows bileşenleri eklenebilir.

Date And Time Yardımcı Programı: Sistemin tarihini ve saatini ayarlamak için kullanılır.

Bir etki alanında, sistem saati oturum açma sırasında denetlenir ve etki alanı denetleyicisi ile oturum açmakta olduğunuz bilgisayar arasındaki birkaç dakikalık saat farkı oturum açma işleminin başarısız olmasına neden olur. Etki alanındaki bağımsız bilgisayarların saatini el ile ayarlamak yerine , ağ genelinde kullanılan saati Windows Time Service yardımıyla otomatik olarak eşitleyebilirsiniz.

Display Yardımcı Programı: Arka planlar, ekran koruyucular, ekran çözünürlüğü ve görünüm gibi masaüstü özelliklerini ayarlamak için kullanılır.

Folder Options Yardımcı Programı: Windows Explorer'ın dosya ve klasörleri nasıl görüntülediğini denetlemek ve kullanılan masaüstü türü, klasör görünümleri,çevrim dışı dosyaların kullanılıp kullanımayacağını, öğeleri açmak için tek mi çift mi tıklamamız gerektiği gibi ayarları yapılandırmak için kullanılır.

Licensing Yardımcı Programı: Windows Server 2003 ya da Microsoft SQL Server 2000 gibi yüklü ürünlerin istemci lisans modunu değiştirmek için kullanılır.

Network Yardımcı Programı : Var olan ağ bağlantılarını görüntülemek ve yeni bağlantılar oluşturmak için kullanılır.

Regional And Language Options Yardımcı Programı: Ülkeye özgü standart ve biçimleri belirlemek için kullanılır. Ölçü birimleri, para birimi ve tarih biçimlerini burdan ayarlayabilirsiniz.

Scheduled Task Yardımcı Programı: Zamanlanmış görevleri görüntülemenize ve yeni görevler eklemenize imkân sağlar.

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
➢ Sunucu İşletim sisteminizde bir organizasyon birim düzeni oluşturunuz. ➢ Yönetim araçlarını kurunuz. ➢ Organizasyon birim düzeni içerisinde kullanıcı hesapları oluşturunuz. ➢ Organizasyon birim düzeninde bilgisayar hesapları oluşturunuz. ➢ Organizasyon birimi oluşturunuz. ➢ Organizasyon birimleri için birer yönetici atayınız.	➢ Organizasyon birim düzeni kurmak için sunucu işletim sisteminizin Ethernet kartını tanıdığından emin olun eğer tanımamışsa organizasyon birim düzeni oluştururken TCP/IP yapılandırmasında hata verir. ➢ Organizasyon birim düzeni oluşturmadan önce iyi düşünün çünkü kaldırmak istediğinizde tüm bilgisayar hesapları ve kulanıcılarda bilgisayarınızdan silinir. ➢ Kullanıcı hesabı oluşturmadan önce Administrator tools menüsünden Policy seçeneğini seçip açılan menüden AccountPolicy seçeneğini seçiniz ve password uzunluğu karmaşıklığı gibi ayarlamaları yapınız. ➢ Bilgisayar hesabı oluşturma konusunda anlatılan basamakları bağlanmak isteyen bilgisayarda yapacaksınız. ➢ Bilgisayar hesabı oluşturduktan sonra ana bilgisayara bağlanmak için oturumu kapat seçeneğine tıklayınız tekrar oturum açarken ana bilgisayardaki kullanıcı adınızı ve parolanızı kullanarak ana bilgisayarda oturum açabilirsiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

OBJEKTİF TEST (ÖLÇME SORULARI)

Aşağıdaki sorulara uygun cevapları veriniz.

1. Active directory oluşturmak için aşağıdaki menülerden hangisine girmeliyiz ?
A) Configure Your Server Wizard B) Active Directory User And Computers
C) Computer Management D) Manage Your Server Wizard

2. Organization Unit'i yönetmekten sorumlu kişi aşağıdaki sekmelerden hangisinde atanır?
A) General B) Managed By C) Com + D) Group By

3. Active Directory'de belirli rolleri yapılandırmada kullanılan yönetim aracı hangisidir?
A) Manage Your Server Wizard B) Configure Your Server Wizard
C) Computer Management D) Control Panel

4. Active Directory'de oluşturulan rollerin yönetimini sağlayan yönetim aracı hangisidir?
A) Manage Your Server Wizard B) Configure Your Server Wizard
C) Computer Management D) Control Panel

5. Yerel ve uzak sistemleri yönetmek için kullanılan yöneti aracı aşşağıdakilerden hangisidir.?
A) Computer Management B) Control Panel
C) Configure Your Server Wizard D) Manage Your Server Wizard

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt yaşadığınız sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrar inceleyiniz.

Tüm sorulara doğru cevap verdiyseniz diğer faaliyete geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ–2

AMAÇ

Sunucu işletim sistemini kullanarak kullanıcı ve bilgisayar hesaplarını yönetebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

Bu faaliyet öncesinde yapmanız gereken öncelikli araştırmalar şunlardır:

- Sunucu işletim sisteminde etki alanı objelerinin neler olduğunu araştırıp sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız .
- Sunucu işletim sisteminde bulunan bilgisayar ve kullanıcı hesapları üzerinde ne gibi işlemler yapabileceğinizi araştırıp sınıfta arkadaşlarınız ile paylaşınız.
- Sunucu işletim sisteminde kullanıcı çeşitlerinin neler olduğunu ve profil dosyalarının nedemek olduğunu araştırıp sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

Araştırma işlemleri için internet ortamını kullanabilirsiniz. Ağ sistemleri kurulumu yapan firmalardan yardım alabilirsiniz. Ağ yönetimi işi ile uğraşan yetkili kişilerden ön bilgi edininiz.

2. KULLANICI VE BİLGİSAYAR HESAPLARINI YÖNETMEK

2.1. Kullanıcı ve Bilgisayar Hesaplarını Değiştirmek

2.1.1. Kullanıcı Hesaplarını Yeniden Adlandırmak

Active Directory Users And Computers aracı içinde yeniden adlandırmak istediğimiz kullanıcının üzerinde farenin sağ butonuna tıkladıktan sonra Rename seçimini yapınız.

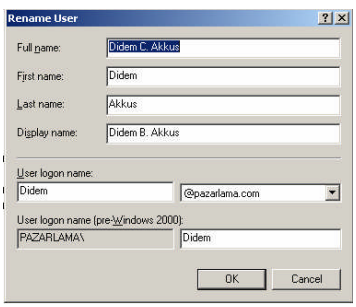

Resim 2.1: Kullanıcının adını değiştirirken diğer tüm bilgilerinin görüntülendiği pencere

Bundan sonra Active Directory Users And Computers düzeltmeniz için hesap adını gösterir. Var olan adı silip Remane User iletişim kutusunu açmak için enter tuşuna basınız. Kullanıcının ad bilgilerinde istenilen değişiklikler yapıldıktan sonra OK düğmesine tuklayınız. Kullanıcı oturumu açıksa kullanıcının oturumu kapatılmasını ve sonra yeni hesap için yeniden oturum açma istediğini yapan bir uyarı görürsünüz.

2.1.2. Kullanıcı Hakları Atamak

Bir etki alanındaki kullanıcı ilkelerini düzenlemek için Active Directory Users And Computers içindeki Group Policy Editör seçeneği kullanılarak düzenlenir. Etki alanı ya da Organization Unit adını farenin sağ tuşu ile tıklayınız, Properties seçeneğini seçiniz, daha sonra Group Policy seçeneğini seçiniz.

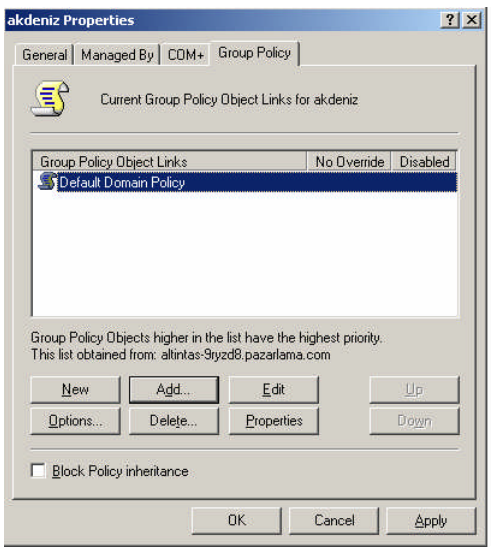

Resim 2.2: Akdeniz organizasyon biriminin özellikler penceresi

İşlem yapacağınız ilkeyi seçtikten sonra Edit butonuna tıklayınız. Yönetici haklarına sahip olan kullanıcılar hem yeni Gorup Policy'ler oluşturabilirler hem de var olan Default Domain Policy'de değişiklik yapabilmektedir. Default Domain Policy'de yapılacak değişiklikler etki alanındaki tüm kullanıcı ve bilgisayarları etkileyecektir. Değişik gruplara farklı policy'ler uygulamak için Goup Policy'leri OU bölümünde uygulayınız. Group Policy'ler kullanıcılar veya kullanıcı gruplarına uygulanamaz. Local Policies seçeneğine kadar inilerek buradan Computer Configuration, Windows Setings, Security Settings, Local Policies ve User Rights Assigment'i değiştiriniz.

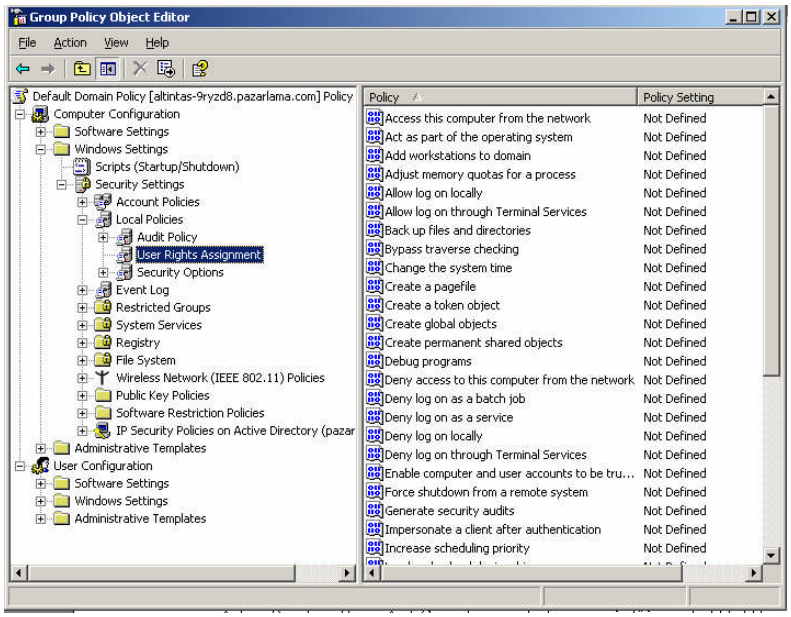

Resim 2.3: Group Policy Object Editor penceresi

Düzenlemek istediğiniz kullanıcı için onu çift tıklayınız veya farenin sağ butonuna tıklayıp Security seçeneğini seçiniz. Properties penceresi açılacaktır. Define These Policy Settings onay kutusunu ilke oluşturulmuşsa seçiniz. Bir başka kullanıcıya veya gruba bu izni vermek için Add User Or Group butonuna tıklayınız ve Browse seçeneğini seçiniz. Bu seçeneği seçtikten sonra karşımıza Select Users, Computers, Or Group penceresi açılacaktır.

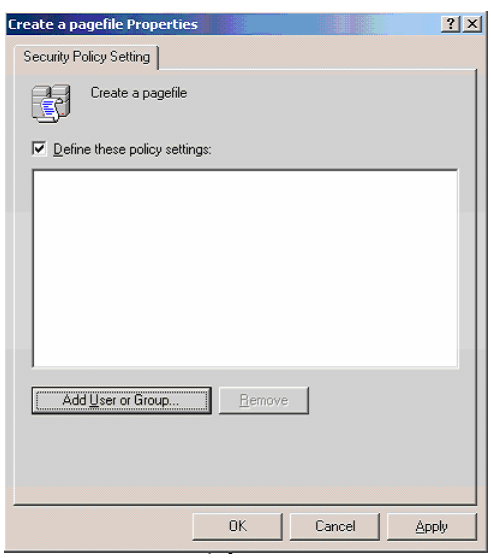

Resim 2.4: Create a Pagefile Properties iletişim penceresi

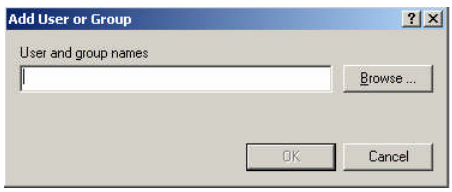

Resim 2.5: Kullanıcı ya da grup isminin girildiği pencere

Karşınıza çıkan pencerede çalışmak istediğiniz grup veya kullanıcı adını girip Check Names butonunu seçiniz. Yapacağınız doğrulama gruplar, kullanıcı hesapları ve verilen güvenlik izinleri doğrultusunda düzenlenmiştir. Eklemek istediğiniz hesap adlarını ya da grupları seçip Ok butonuna basınız. Seçtiğiniz hesaplar Add User Or Group penceresinde görülecektir. Tekrar OK butonuna basınız.

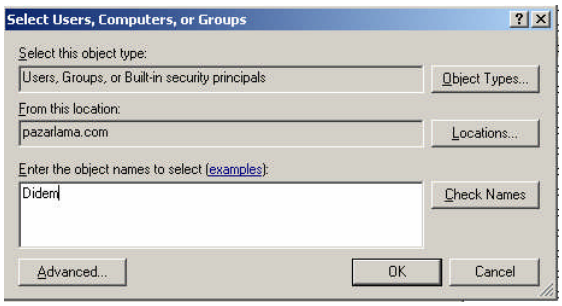

Resim 2.6: Bir önceki pencerede Browse butonuna basınca gelen iletişim penceresi

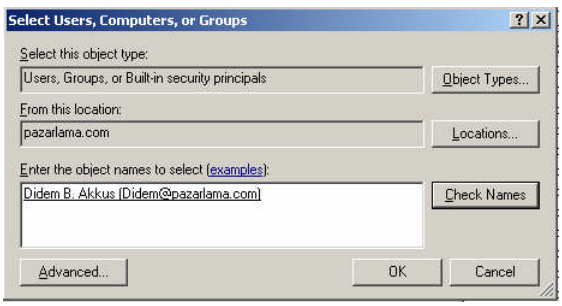

Resim 2.7: Bir önceki pencerede Check Names butonuna basınca ekrana gelen pencere

Yaptığınız seçimler Properties penceresinde görüntülenecektir. Eğer herhangi bir yanlış yapıldıysa adını seçerek Remove seçeneğini tıklayınız. İzin verme işlemini bitirdikten sonra OK butonuna tıklayınız.

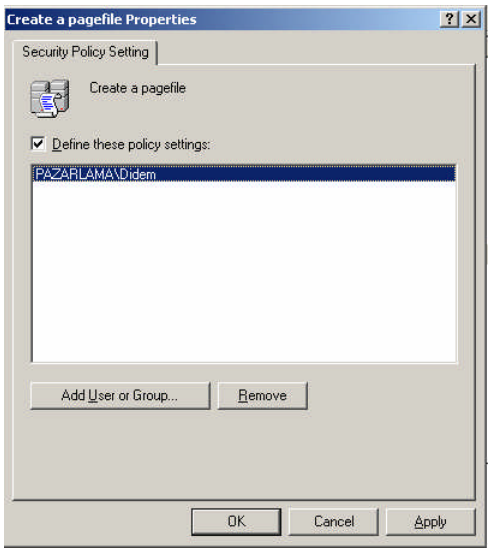

Resim 2.8: Seçilen kullanıcının eklenmiş hâli

2.1.3. Bilgisayar Hesabının Özelliklerini Yapılandırmak

Aşağıdaki pencereyi açmak için Active Directory Users And Computers seçeneği üzerinde fareyi sağ tıklayarak Properties seçeneğini seçiniz.

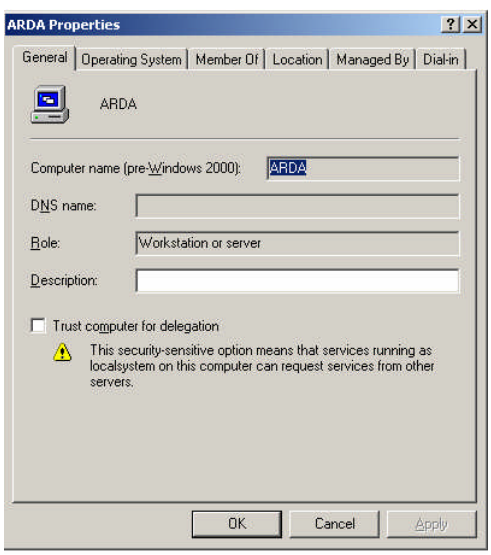

Resim 2.9: Bilgisayarın özelliklerini gösteren pencere

Delegetion : Bilgisayar hesabının devrini yapılandırmanızı sağlar. Bu seçenek sadece Windows Server 2003 işletim sisteminde bulunur.

General : Bilgisayarın adı ile rolünü gösterir ve bir tanım ayarlamanızı sağlar. Etki alanı Windows 2000 Mixed ya da Windows 2000 Native işlev düzeyinde çalışıyorsa bilgisayarın devrini Trust This Computer For Delegation seçeneği seçerek yapılandırırsınız.

Location: Bilgisayar için bir konum ayarlamanızı sağlar.

Managed By: Bilgisayardan sorumlu olan kişi ya da grubu belirlemenizi sağlar.

Member Of : Bilgisayar için grup üyeliği yapılandırmanızı sağlar.

Object: Kullanıcı nesnesinin tarihleri ve Update Sequence Numbers'ı olan kurallara uygun adını görüntüler. Bu sekme yalnızca Advanced görünümünde görünür.

Operating System: Bilgisayarda kullanılan işletim sistemi sürümü ve hizmet paketini görüntüler.

Remote Install: Benzersiz tanıtıcıyı ve yönetilen bilgisayar için kullanılacak uzak yükleme sunucusunu ayarlamanızı sağlar.

Security: Bu bilgisayar nesnesine Active Directory içinde erişebilen kullanıcıların ve grupların gelişmiş izinlerini yapılandırmak için kullanılır. Bu sekme yalnızca Advanced görünümünde bulunur.

Dial-In: Bilgisayarın çevirmeli ya da VPN veya her ikisi için geri arama , IP adresi ve yönlendirme seçenekleri yanında çevirmeli ya da VPV erişim denetimlerini ayarlamak için kullanılır.

2.1.4. Bilgisayar Hesabını Silmek

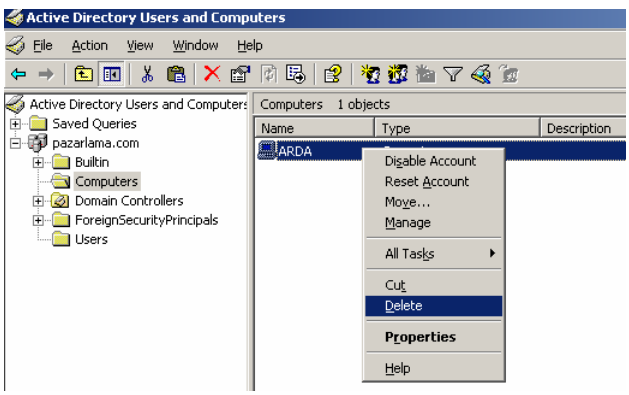

Resim 2.10: Kayıtlı bir bilgisayarı silmek için izlenecek adımlar

Bir bilgisayar hesabını sildiğimizde aynı isim ve erişimle başka bir bilgisayar hesabı yaratılamaz Active Directory And Computers aracında seçilen bilgisayar hesabını sağ tıklayıp Delete seçeneği ile silebiliriz.

2.2. Kullanıcı ve Bilgisayar Hesaplarını Aktif ve Pasif Yapma

Bir bilgisayar hesabını devre dışı bırakmak için Active Directory Users And Computers bölümünde bilgisayar hesabı üzerinde sağ tıklanarak Disable Account seçeneği seçilir. Silinen hesap Active Directory bölümünde bulunur fakat oturum açamaz. Hesap üzerinde sağ tıklanarak Enabled Directory seçeneği ile hesap aktif hâle getirilebilir.

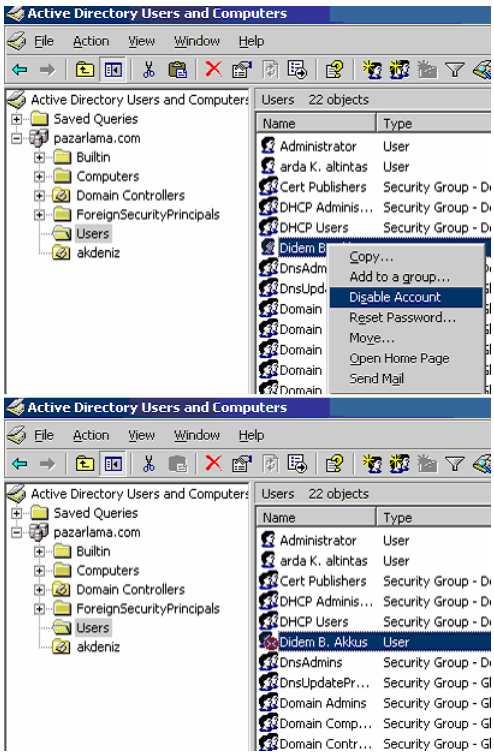

Resim 2.11: Kullanıcı hesabını pasif yapmak için izlenecek adımlar

Bir kullanıcı hesabını devre dışı bırakmak için Active Directory Users And Computers bölümünde bilgisayar hesabı üzerinde sağ tıklanarak Disable Account seçeneği seçilir. Hesabın devre dışı bırakıldığı söylendiğinde OK düğmesini tıklayınız. Hesap devre dışı bırakıldığında hesabın simgesi üzerinde X harfi ile kırmızı bir çember görünür. Hesap üzerinde sağ tıklanarak Enabled Directory seçeneği ile hesap aktif hâle getirilebilir

2.3. Kullanıcı Hesap Şablonlarını Çıkarmak

Kullanıcı ayarları ve yapılandırma bilgilerini bulunduran kullanıcı profilleri sunucuda veya etki alanındaki yaratılan her kullanıcı hesabı için kaydedilir. Kullanıcı ilk kez oturum açtığında profil oluşturulur. Profiller yerel kullanıcı hesapları ve etki alanı hesapları için değişik şekillerde oluşturulur.

Kullanılan üç kullanıcı profili;

- Yerel: Kayıt ve yüklemenin kullanıcı yerel makinede oturum açtığında yapılan profildir.
- Gezici: Etki alanının birimlerine kaydedildikten sonra kullanıcı etki alanında oturum açıldığında yükleyerek kullanıcı ayarlarının kullanıcı ile bir bilgisayardan diğerine yüklenmesini sağlar. Bir sunucudan başkasına oturum açıldığında masaüstünü yeniden yapılandırmak zorunda kalmadan gezmeyi sağlar.
- Zorunlu: Sadece sistem yöneticileri tarafından değiştirilebilen grup ve kullanıcılara uygulanabilen bir sunucuda tutulan gezici profillerdir.

2.3.1. Yerel Kullanıcı Profilleri Yapılandırmak

Yerel kullanıcı profilleri daha önce oluşturulmamış gezici profil veya zorunlu olmadığı sürece ilk kez oturum açıldığında yapılandırılır.

Etki alanı profillerinin oluşturulması ile benzer yönleri vardır. Yerel makinede Computer Management'ı başlattıktan sonra Local Users And Groups bölümüne giriniz. Bir kullanıcı hesabını seçip çift tıklandıktan sonra Profiles seçeneğini seçip Profilin yolunu belirtiniz. Etki alanı denetleyicilerinin yerel hesapları olmadığı için bir etki alanı denetleyicisinde Local Users and Groups'a erişemezsiniz. Local Users and Groups'a erişilmemesinin sebebi etki alan elemanlarının yerel hesapları olmamasıdır.

%systemDrive%\Documents and Settings klasörüne yerel kullanıcı profillerinin varsayılan ayarları kaydedilir.

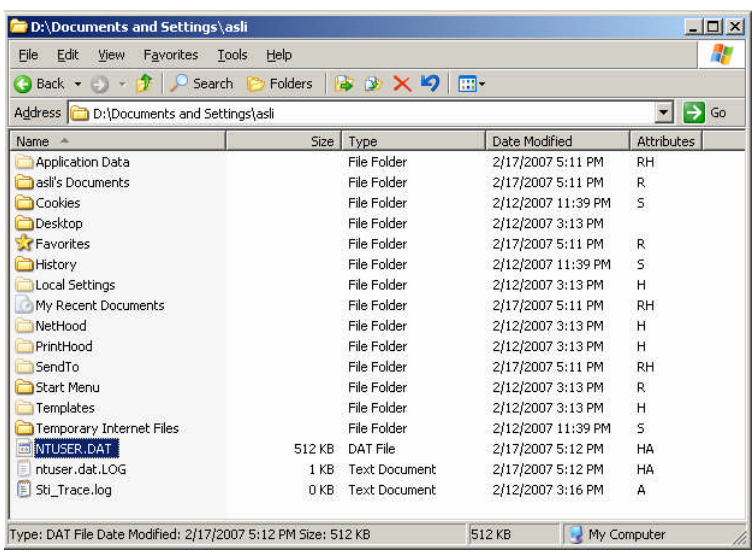

Resim 2.12: Yerel kullanıcı profil dosyalarında bulunan klasörler

2.3.2. Yerel ve Gezici Kullanıcılar Arasında Geçiş Yapmak

Bazen profil durumunuzu değiştirebilirsiniz. Gezici profilden yerel profile veya bu durumun tersi olabilir. Bu nedenle ağınızın yavaş olması veya gezici profilin yerel bilgisayara yüklenmesi uzun sürmesi gibi sorunlarla karşılaşabilirsiniz.

Profiller arsında geçiş yapabilmek için sırasıyla aşağıdaki işlemleri yapınız.

MyComputer öğesinin üzerinde sağ tıklayıp açılan pencereden Properties seçeneğini seçerek System Properties penceresini görebiliriz.

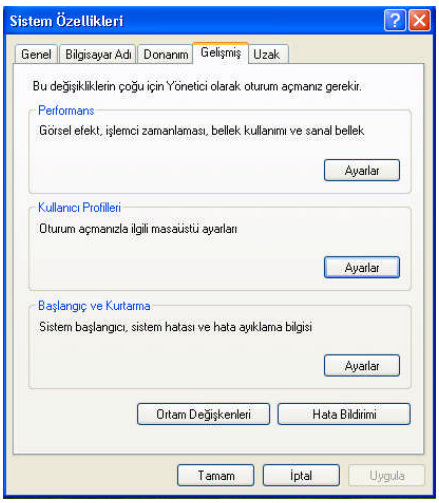

Resim 2.13: Ana bilgisayara bağlanan bilgisayarın özellikler sekmesi

Advanced seçeneğini seçtikten sonra User Profiles seçeneği alıntdaki Settings'i tıklayınız. Karşımıza User Profiles penceresi gelecektir.

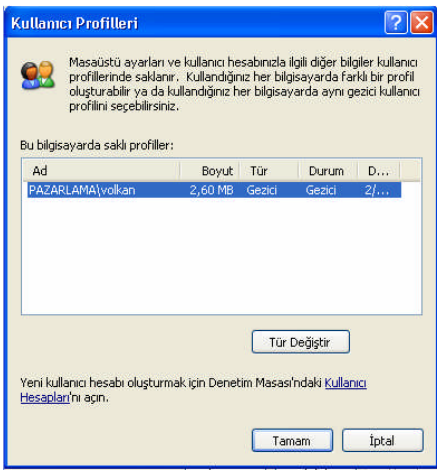

Resim 2.14: Kullanıcı profillerinin bulunduğu pencere

Değiştirmek istediğimiz profili seçip Change Type seçeneğini tıklayınız.Daha sonra Roaming Profile veya Local Profile seçeneklerinden birini seçiniz. Tamam düğmesini tıklayınız.

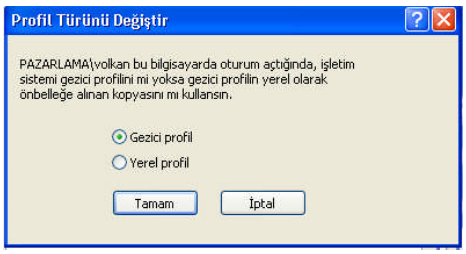

Resim 2.15. Kullanıcı profilinin değiştirildiği ekran

2.3.3. Gezici Kullanıcı Profilleri Yapılandırmak

Kullanıcıyı bir bilgisayardan diğer bilgisayara izleyen ayarlar gezici profillerdir. Active Directory içindeki Account Operators, Domain Admins ya da Enterprise Admins grubunun bir üyesi olarak veya gezici kullanıcı profillerinin düzenlenmesi iznini alarak gezici profilleri yönetebilirsiniz. Active Directory Users And Computers aracını gezici profilleri düzenlemek için kullanıyorsanız hesabı çift tıklayarak Properties penceresini görüntüleyebilirsiniz. Profile seçeneğini seçerek Profile Path bölümüne kullanıcı için seçilen gezici kullanıcı profilinin adını yazınız.

Windows Explorer'ı yapılandırmak için Tools menüsünden Folder Options komutunu seçerek Profil dosyalarını görebilirsiniz. Daha sonra View kısmını seçiniz, Advanced Settings altında Show Hidden Files and Folders seçeneğini işaretleyiniz.

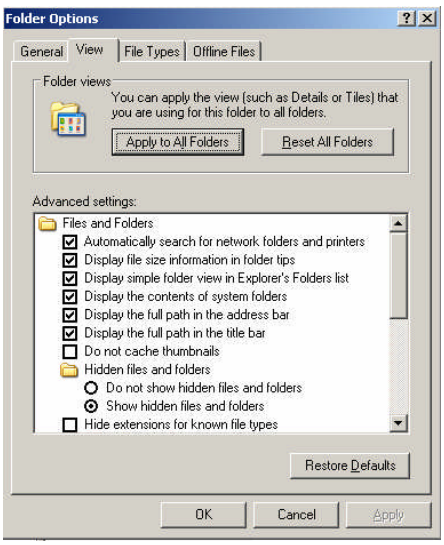

Resim 2.16: Gizli Klasörlerin gösterilmesini sağlayan ayarlar

Gezici profili olan kullanıcının tüm bilgileri profilde depolanır ve ağ üzerinde bulunabilir. Profil içerisinde aşağıdaki klasörler bulunur.

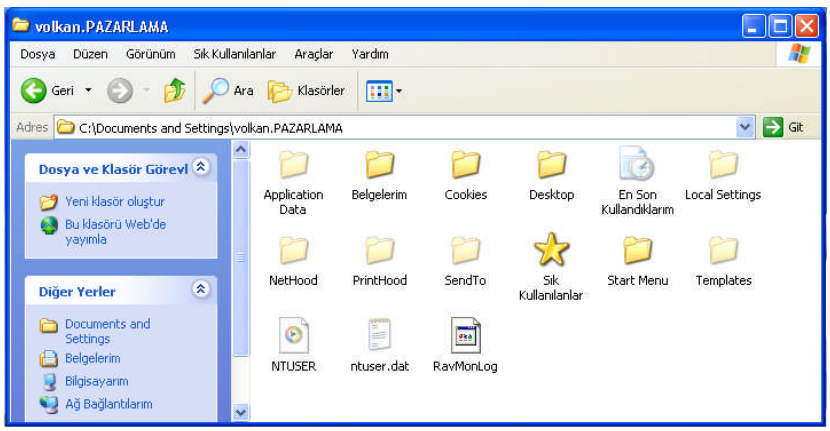

Resim 2.17: Gezici kullanıcı profil dosyaları

Application Data klasörü güvenlik ayarları ile programla ilgili ayarları içerisinde bulundurur.

Cookies klasörü herhangi bir internet tarayıcı programı çalışırken yüklenen tanıtım bilgilerini kapsar.

Desktop klasörü kullanıcı ile ilgili masaüstünün tüm ayarlarını içerir.

Favorites kullanıcının ayarladığı kullanım şekilleri için sık kullanılan yerler için kısayolları tutulur.

Local settings klasörü kullanıcının kullandığı tarayıcının geçmiş ve geçici dosyalarını içerir.

My Recent Documents klasörü kullanıcının yakın zamanda kullandığı dosyaların kısayolunu bulundurur.

NetHood klasörü My Network Places için kısayollar içerir.

PrintHood klasörü Printers klasörü için kısayollar içerir.

SendTo klasörü SendTo menüsündeki öğeleri içerir.

StartMenu klasörü kullanıcının Start Menu'deki öğelerini içerir.

Templates klasörü uygulama şablonları içerir.

2.3.4. Zorunlu Kullanıcı Profilleri Yapılandırmak

Yüksek güvenlik ve tutarlı ortam sağlamak için zorunlu kullanıcı profilleri kullanılır. Kullanıcılar hangi bilgisayarda oturum açarlarsa açsınlar masaüstü aynı gelir, fakat yapılan değişiklikler yerel bilgisayarlarda kaydedilmez.

Gezici profillerde olduğu gibi kullanıcı profil yolunu ayarlayınız. Hangi profili kullanıcıya vermek istiyorsanız bu profili profil klasörüne alınız. Ntuser.dat ismini Ntuser. Man yapınız. Bu ad değişikliğini Explorer'dan yaparsanız profili zorunlu yapmış olursunuz.

Zorunlu kullanıcıların paylaşımlarının bulunduğu yerler salt okunura ayarlı olmalıdır. Zorunlu kullanıcı oturum açmadan yapılandırılmalıdır.

Varolan kullanıcının profilini yapılandırmak için gerekli işlem basamakları aşağıdaki gibidir:

Zorunlu kullanıcının durumunu görmek için deneme bilgisayarında oturum açınız.

Kullanıcı için gerekli olan bütün programları yükleyiniz. Masaüstü profil şablonu oluşturarak kullanıcı masaüstünün yapılandırılmasını sağlayınız.

Oturumu kapatıp yönetici olarak tekrar açınız.

MyComputer'ü sağ tıklayıp Properties seçeneğini seçiniz System Properties iletişim penceresini görebilirsiniz.

Yeni oluşturulan profili seçip Copy To seçeneğini seçip nereye kopyalamak istiyorsanız o yerin yolunu yazınız. %Systemdrive%documents and Settings\Default User klasörüne yerel bir profil kaydediniz.

Profil izinlerini başka kullanıcıların da kullanabilecekleri şekilde ayarlayınız. Profil izinlerini ayarlamak için Permitted To Use seçeneğinin içindeki Change butonunu tıklayınız, sonra Select User Or Group penceresinde Everyone ya da profile ulaşması gerekli belirli kullanıcı ya da grubun adını yazınız.

Açık kalan pencereleri kapatmak için OK butonuna basınız.

2.4. Kullanıcı ve Bilgisayar Hesaplarını İlk Durumuna Getirme

Bilgisayar Hesabını Sıfırlamak: Kullanıcı hesapların olduğu gibi bilgisayar hesaplarında da parola vardır. Bilgisayar hesap parolaları otomatik olarak yönetilir. Ancak parola bazı durumlarda aynı olmayabilir veya etki alanı ile ilgili sorunlar ortaya çıkabilir. Bu sorunla karşılaşılırsa etki alanındaki bilgilere erişimde engellenir. Bu durumda bilgisayar hesabının resetlenmesi gerekir. Bunun için Active Directory Users And Computers içindeki bilgisayar hesabını sağ tuşla tıklatıp All Tasks seçeneğinden Reset Account seçimini yapınız.

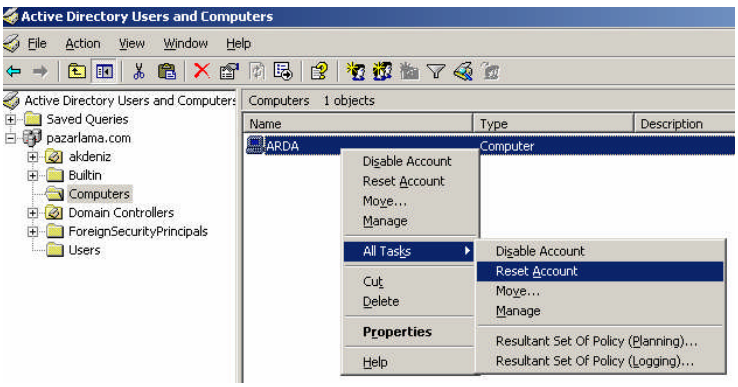

Resim 2.18: Kullanıcı hesabını ilk durumuna getirmek için izlenecek adımlar

Bir Kullanıcının Etki Alanı Parolasını Önceki Durumuna Değiştirmek: Kullanıcılar sık sık parolalarını değiştirdiğinde parolalarını unutabilirler.

Parolasını sıfırlamak istediğiniz kullanıcı hesabını Active Directory Users And Computers içinde bulunuz.

Kullanıcı hesabını farenin sağ düğmesiyle tıkladıktan sonra Reset Password seçimini yapınız.

Reset Password iletişim kutusuna kullanıcının yeni parolasını yazınız ve sonra onaylayınız.

İsterseniz User Must Change Password At Next Logon seçeneğini işaretledikten sonra OK düğmesini tıklayınız.

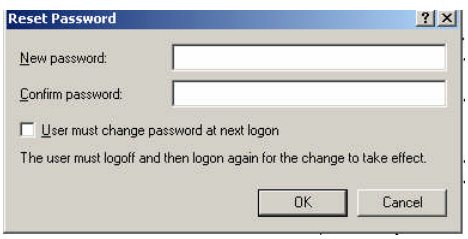

Resim 2.19: Kullanıcıyı ilk durumuna getirirken yeni parolanın girildiği ekran

2.5. Etki Alanı Objelerini Hareket Ettirme

Kullanıcı Hesaplarını Taşımak: Active Directory Users And Computers bölümünde sağ tıklayıp Move seçeneğini seçerek kullanıcı hesabını taşıyabiliriz. Birden fazla kullanıcı seçmek için klavyedeki Ctrl tuşunu kullanabilirsiniz. Ayrıca sürükle bırak yöntemi ile de kullanıcı hesabı taşıyabilirsiniz.

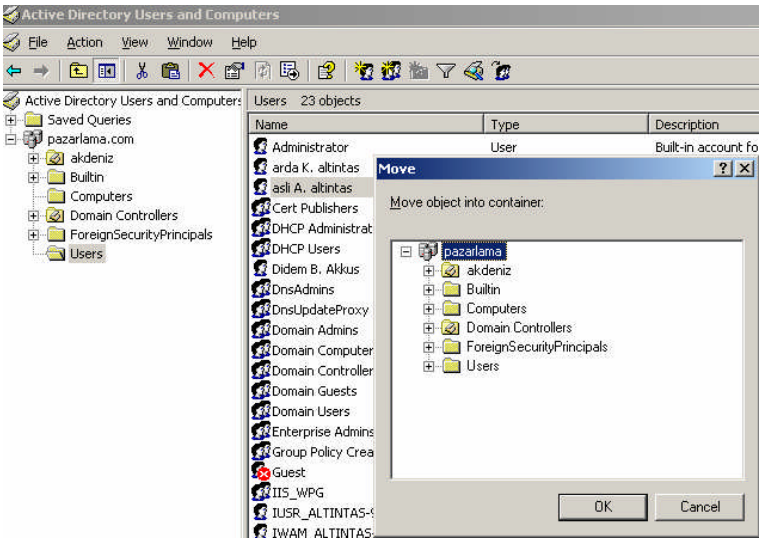

Resim 2.20: Kullanıcı taşıma işleminin meydana getirilmesi için izlenecek adımlar

Bir Bilgisayar Hesabını Taşımak: Bilgisayar hesap adını sağ tıklayarak, Move seçimini yapabilirsiniz, sonra hesabı Move iletişim kutusunu kullanarak taşımak istediğiniz alanı seçebilirsiniz.

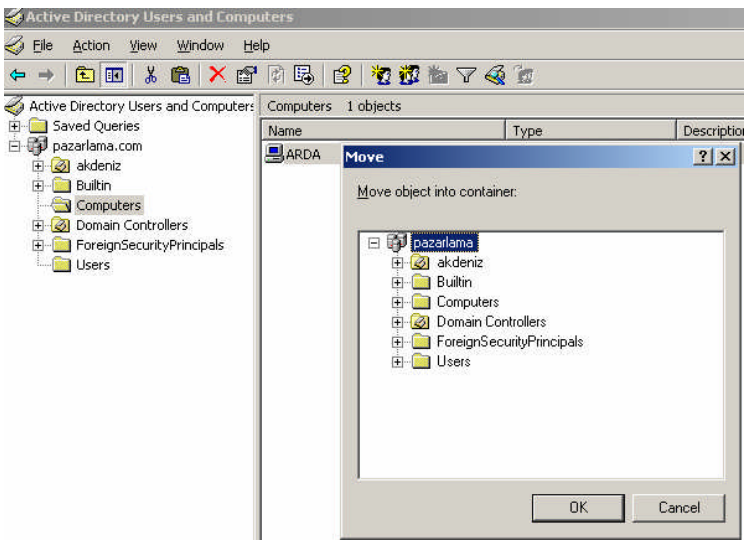

Resim 2.21: Bağlantı kurulan bilgisayarı taşıma işlemi için izlenecek adımlar

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
➢ Oluşturduğunuz kullanıcı ve bilgisayar hesaplarının ismini değiştiriniz. ➢ Oluşturduğunuz kullanıcı ve bilgisayar hesaplarını siliniz. ➢ Oluşturduğunuz kullanıcı ve bilgisayar hesaplarını önce pasif yapın önceki hâli ile arasındaki farkı gördükten sonra tekrar aktif hale getiriniz. ➢ Değiştirilen kullanıcı ve bilgisayar hesaplarını ilk durumuna getiriniz. ➢ Bilgisayar hesaplarını başka kapsayıcıların içine taşıyınız. ➢ Kullanıcı hesaplarını başka kapsayıcıların içine taşıyınız. ➢ Hareket eden kullanıcıları arayınız. ➢ Seçilebilir kullanıcı hesaplarını arayınız.	➢ Kullanıcı ve bilgisayar hesaplarını sildiğinizde tüm ayarların ve izinlerin silineceğini va aynı isimle kulanıcı ya da bilgisayar oluşturduğunuzda aynı ayarlamaları ve izinleri yapmanız gerektiğini unutmayınız. ➢ Kulllananıcı ve bilgisayar hesaplarını pasif hâle getirdiğinizde hesabın üzerinde beliren kırmızı çarpı işaretnine dikkat ediniz. ➢ Gezici ve yerel kullanıcı hesaplarının profil dosyaları arasındaki farklı dosyalara dikkat ediniz. ➢ Değiştirilen kullanıcı ve bilgisayar hesaplarını administrator ayrıcalıklarına sahip bir kullanıcı ilk hâline getirebilir.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

OBJEKTİF TEST (ÖLÇME SORULARI)

Aşağıdaki sorulara uygun cevapları veriniz.

1. Bilgisayar ve kullanıcı hesabı değişikliklerini aşağıdaki yönetim araçlarından hangisi ile yapabiliriz?

A) Configure Your Server Wizard B) Active Directory User And Computers
C) Computer Management D) Manage Your Server Wizard

2. Bilgisayarda kullanılan işletim sistemi sürümü aşağıdaki sekmelerden hangisinde görüntülenir?

A) Security B) Remote Install
C) Operating System D) Location

3. Kullanıcı ayarlarının kullanıcı ile birlikte bir bilgisayardan diğerine taşınmasını sağlayan profil türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yerel Kullanıcı B) Gezgin Kullanıcı
C) Zorunlu Kullanıcı D) Genel Kullanıcı

4. Yerel Kullanıcı hesapları varsayılan ayara göre aşağıdakilerden hangisine kaydedilir?

A) %systemDrive%\documents and settings
B) %system%\document and settings
C) %system.document and settings
D) %system%/Belgelerim/Documet and setting

5. Bilgisayar hesaplarını ilk durumuna getirmek için aşağıdaki adımlardan hangisi izlenir?

A) All Tasks-Reset Account
B) All Task-Reset Accounts
C) Properties-All Tasks-Reset Account
D) Properties-Account Tasks-Reset

6. ( ) Kullanıcı adını değiştirmek için üzerinde sağa tıklanır ve Rename seçeneği tıklanır.

7. ( ) Bilgisayar hesabını silmek için hesabın üzerinde sağa tıklanır açılan menüde Remove seçeneğine tıklanır.

8. ( ) Zorunlu kullanıcı profil dosyaları içinde MyRecent dosyasında yakın zamana kadar açılan dosyaların kısayolları bulunur.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt yaşadığınız sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrar inceleyiniz.

Tüm sorulara doğru cevap verdiyseniz diğer faaliyete geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ–3

AMAÇ

Sunucu işletim sistemi araçları ile grup oluşturup yönetimini gerçekleştirebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

Bu faaliyet öncesinde yapmanız gereken öncelikli araştırmalar şunlardır:

- Sunucu işletim sisteminde neden grup oluşturduğumuzu araştırıp sınıfta arkadaşlarınız ile bilgilerinizi paylaşınız.
- Sunucu işletim sisteminde varsayılan grupların neler olduğunu araştırıp sınıfta arkadaşlarınız ile paylaşınız.
- Sunucu işletim sisiteminde nasıl grup oluşturulduğunu araştırıp sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

Araştırma işlemleri için internet ortamını kullanabilirsiniz. Ağ sistemleri kurulumu yapan firmalardan yardım alabilirsiniz. Ağ yönetimi işi ile uğraşan yetkili kişilerden ön bilgi edininiz.

3. GRUPLARI OLUŞTURMAK VE YÖNETMEK

3.1. Grup Kullanma Stratejileri

Çoğu zaman ağ ortamında kullanıcılara faklı farklı haklar ve görevler veririz. Küçük bir ağda her kullanıcının haklarını tek tek düzenlemek kolay olabilir, ancak büyük bir ağ ortamında yüzlerce kullanıcı ile tek tek uğraşmak çok zor olabilir bu sorunu aşmak için gruplar kullanılır. Belli haklara sahip gruplar oluşturulur ve kullanıcılar bu gruplara dâhil edilir. Böylece herkesle uğraşılmaz gruplar üzerinde işlem yapılır.

Gruplar ile kullanıcılara ve gruplara haklar ve izinler atayarak belirli eylemleri gerçekleştirme yeteneklerini sınırlayabilirsiniz. Bir hak kullanıcıyı, dosyaları ve klasörleri yedeklemek veya bilgisayarı kapatmak gibi, bilgisayarında belli eylemleri gerçekleştirmesi için yetkilendirir. İzin, bir nesneyle (genellikle bir dosya, klasör veya yazıcı) ilişkili kuraldır ve nesneye hangi kullanıcıların ne amaçla erişebileceğini düzenler.

Grupların amacı ortak izin gereksinimleri olan kullanıcıları bir ad altında temsil edip merkezî yönetimi kolaylaştırmaktır.

3.1.1. Grup Türleri

Kullanıcıları temel olarak 2 grup türü altında toplamamız gerekir. Bunlardan ilki **Dağıtım (Distribution) grubu** diğeri ise **Güvenlik (Security) grubudur**. Elekronik posta (e-mail) dağıtımını yapacağımız grupları dağıtım grubu altına almamız gerekir. Amaç, belli bir grup üyelerine aynı maili tek tek göndermenin yol açacağı zaman kaybından kurtulmaktır. Bu grup üyelerinin dosya ve klasörlere erişim haklarını ayarlayamayız. Dosya ve klasör paylaşımındaki izinleri ayarlamak için kullanıcıları güvenlik grubunun üyesi yapmamız gerekir. Güvenlik grupları (security groups) kapsam olarak üçe ayrılır, bu gruplar aşağıdaki örneklerde olduğu birbirlerinin üyesi olabilirler.

Etki Alanı Yerel Grupları: Bu gruplar tek bir domain içinde kaynağa erişimi denetlemek için kullanılır. Mesela okul.com gibi bir domain içerisinde öğrenci bilgilerini değiştirme haklarını sadece idarecilere vermek istiyoruz, bu durumda idareciler diye bir grup oluşturup bu gruba öğrenci bilgilerini görme ve değiştirme yetkisi verebiliriz. Daha sonra idareci olan her kullanıcıyı bu gruba dâhil edebiliriz.

Genel Gruplar : Bir domain içindeki kullanıcıları gruplamak için kullanılır. Bir kullanıcının hem idareciler yerel grubu izinlerini hem de öğretmenler yerel grubu izinlerine sahip olması gerekebilir böyle bir durumda genel grup oluşturup diğer iki grubu genel grubun içersine atabiliriz.

Evrensel Gruplar: Çok domainli ortamlarda ya da forest (birden fazla domain içeren, aynı yetki alanındaki yönetim alanı) içinde yer alan kaynaklara erişim düzenlemek için kullanılan gruplardır. Genellikle global grupları birleştiren bir evrensel grup yaratılır. Evrensel gruplar için çok az sınırlama vardır. Evrensel gruplar yalnızca Windows 2000 Native işlev düzeyinde ya da daha yükseğinde bulunur. Evrensel gruplar tüm etki alanlarında kullanılabilmesi yöneticiler için çekici olabilir. Evrensel gruplara herhangi bir etki alanından üyelik alınabilir ve izinler atanabilir.

Herhangi bir etki alanından kullanıcıları, bilgisayar hesaplarını, genel grupları ve evrensel grupları ekleyebilirsiniz. Ve gruplar diğer gruplara eklenebilir ayrıca bu gruplara izinler verilebilir.

3.1.2. Grup Oluşturmak

Herhangi bir yerde oluşturduğunuz Organization Unit içerisinde grup oluşturabilirsiniz. Active Directory Users And Computers aracını kullanarak grup oluşturabilirsiniz. İçine grubu yerleştirmek istediğiniz Users klasörünü ya da Organization Unit'i farenin sağ düğmesi ile tıklayınca açılan seçeneklerden New öğesine seçiniz, bu kısımda ekrana gelen seçeneklerden Group'ı seçtikten sonra, New Object-Group iletişim penceresi görüntülenir.

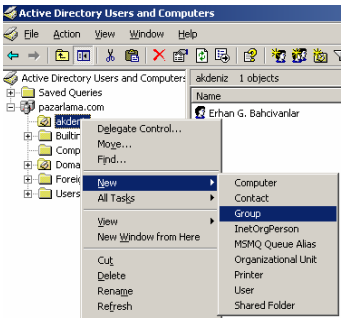

Resim 3.1: Organization Unit içerisinde grup oluşturmak için izlenecek adımlar

Bir grup adı yazdıktan sonra Group Scope ve Group Type seçimini yapınız. Sonra grubu oluşturmak için OK düğmesine tıklayınız. Account Operators , Domain Admins ya da Entertprise Admins grubunun bir üyesi iseniz yeni bir grup oluşturabilirsiniz.

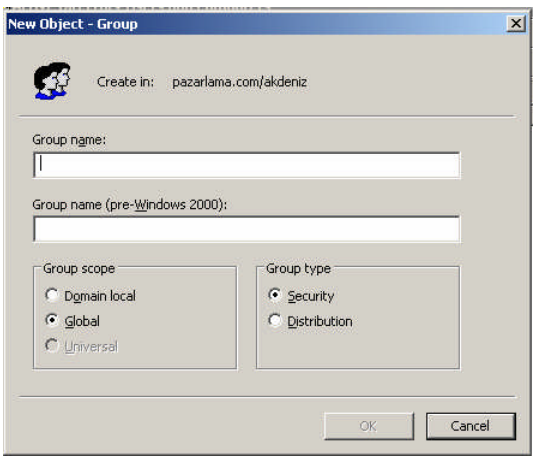

Resim 3.2: Grup oluşturmak için grup bilgilerinin girildiği ekran

3.2. Grupları Yenileme

3.2.1. Gruplara Üye Eklemek

Gruplara üye eklemek için Active Directory Users And Computers aracının ayrıntı bölmesinde farenin sağ düğmesiyle tıklayıp Add To A Group seçimi yapabilirsiniz. Select Group iletişim penceresinden kullanıcının üyesi olacağı grubu seçebilirsiniz. Kullanıcı adını farenin sağ düğmesiyle tıkladıktan sonra Properties seçimini yapıp Member Of sekmesini seçerek ve Add düğmesini tıklayarak da kullanıcıyı bir gruba ekleyebilirsiniz.

Aşağıdaki adımlar izleyerek bir gruba hem kulanıcıları hem de grupları üye olarak ekleyebilirsiniz.

- Active Directory Users And Computers içindeki grup kısmını çift tıklayınız. Böylece grubun Properties penceresi açılır.

- Gruba hesap eklemek için Members sekmesindeki Add'i tıklayınız.
- Grubun üyeleri olması gereken kullanıcıları, bilgisayarları ve grupları seçmek için Select Users, Contacts, Computers, Or Groups iletişim kutusunu kullanınız.

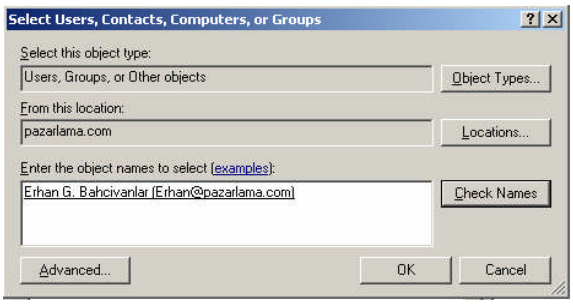

Resim 3.3: Grup için kullanıcı eklemek için kullanıcı adının girildiği pencere

- Tekrar kullanıcı, bilgisayar ve grupları üye olarak eklemek için 2 ve 3. adımları tekrar yapınız.

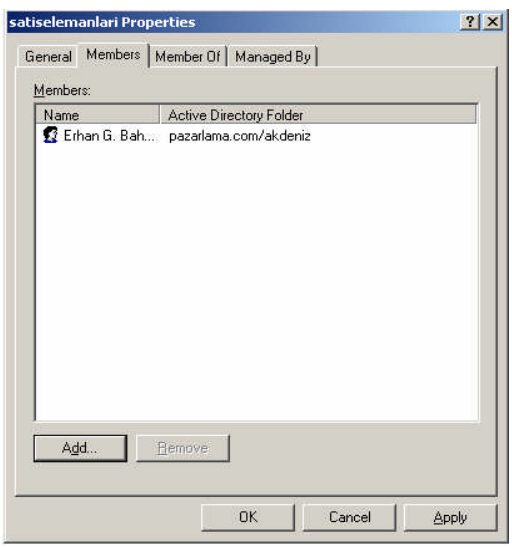

Resim 3.4: Kullanıcının grup üyelerine eklendiğini gösteren pencere

- OK düğmesini tıklayınız.

3.2.2. Grup Silmek

Grubun ismini Active Directory Users And Group içinde farenin sağ düğmesi ile seçip Delete seçeneğini seçerek silebilirsiniz. Grup silindiği zaman içinde bulunan

kullanıcılar silinmez ama kullanıcı izinleri silinir aynı isimle grup oluşturmanız eski izinleri geri getirmez, izinleri tekrar ayarlamanız gerekmektedir.

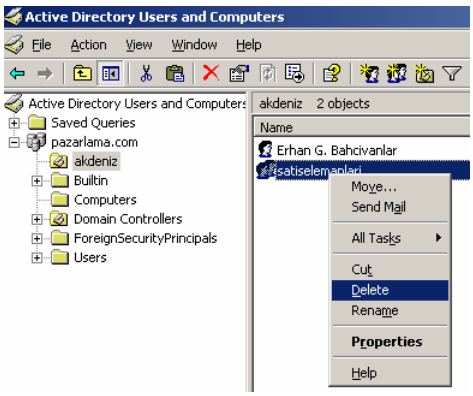

Resim 3.5: Grup silmek için izlenecek adımlar

3.2.3. Bir Grubu Bulmak

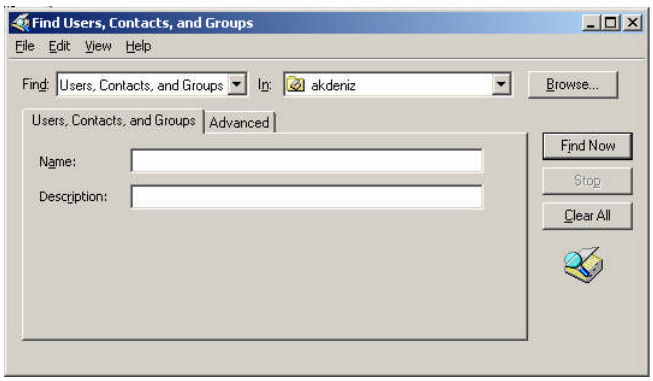

Resim 3.6: Organization Group içindeki bir grubu bulmak için açılan Find penceresi

Etki alanını ya da Organization Unit'ti farenin sağ düğmesine tıklayarak açılan seçeneklerden Find'i tıklayınız. Find Users, Contacts, And Groups iletişim kutusunda bulunacak nesne türünü belirleyebilir, başlama noktasını değiştirebilir ya da var olan sekmelerden bir arama sorgusu yapısı oluşturabilirsiniz.

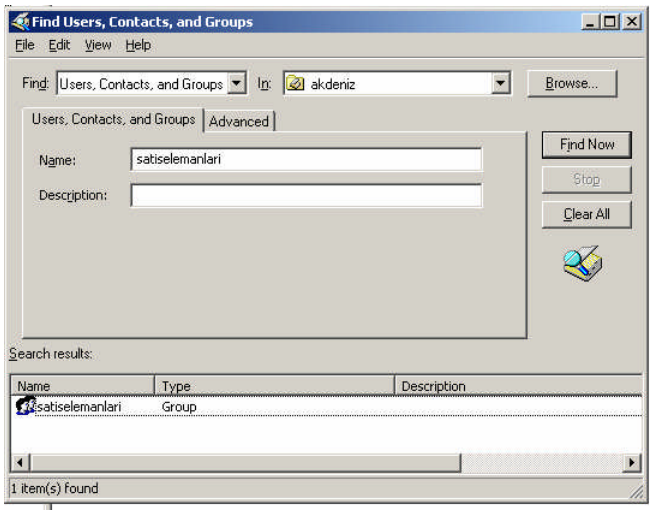

Resim 3.7: Bulunan grubun pencerenin altında listelendiğini gösteren pencere

3.2.4. Grupların Özelliklerini Yönetmek

Group Properties iletişim kutusuna Active Directory Users And Computers içindeki bir grup adını çift tıklayarak ulaşabilirsiniz.

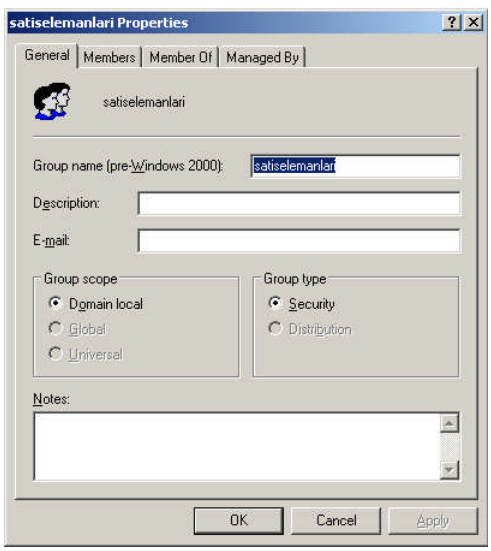

Resim 3.8: Grup özellikleri penceresi

General: Tanım ya da grup e-posta adresi burada değiştirilir. Ayrıca grup türünü ya da grup kapsamını da değiştirebilirsiniz.

Members: Grup üyelerini listeleyebilir, ekleyebilir ve kaldırabilirsiniz.

Member Of : Geçerli grubun üyesi olduğu grupları listeler. Bu gruplar geçerli etki alanı ağacındaki ya da ormandaki diğer etki alanları içindeki etki alanı yerel grupları ya da evrensel gruplar olabilir.

Managed By: Grubu yönetmekten sorumlu tutmak istediğiniz kullanıcı hesabını görüntüleyebilir ya da değiştirebilirsiniz.

Object: Grup nesnesinin kurallı adını görüntüler.

Security: Advanced Directory içindeki grup nesnesine erişebilen kullanıcıların ve grupların gelişmiş izinlerini yapılandırmada kullanılır.

3.2.5. Bir Grubu Taşımak

Grubu taşımak için üzerinde iken farenin sağ düğmesi ile tıklayıp açılan seçeneklerden Move'i seçerek Move iletişim kutusunu görüntüleyebilirsiniz Move iletişim kutusundan grubu taşımak istediğiniz klasörü seçiniz ya da grubu farenin sol düğmesi ile seçip farenin tuşunu bırakmadan istediğiniz yere sürükleyip bırakabilirsiniz.

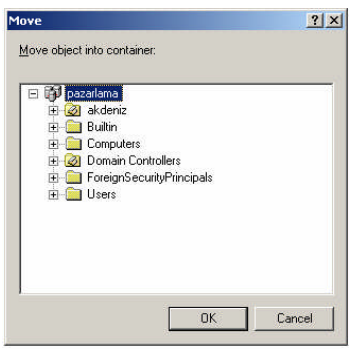

Resim 3.9: Grubu taşımak için açılan Move penceresi

3.2.6. Grubu Yeniden Adlandırmak

Grubun adını değiştirmek için grubun üzerinde farenin sağ butonuna tıklayıp açılan seçeneklerden Rename'i tıkladıktan sonra açılan iletişim kutusunda grubun yeni ismini girebilirsiniz.

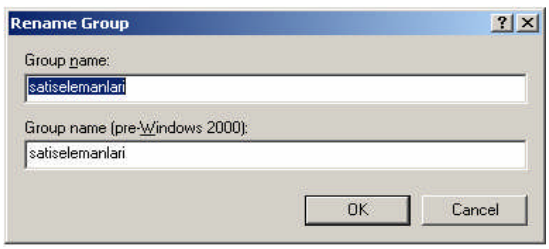

Resim 3.10: Grubun adını değiştirmek için açılan pencere

3.2.7. Bir Gruba Posta Göndermek

Gruba posta göndermek için grubun üzerinde farenin sağ butonuna tıklayıp Send Mail seçeneğine tıklayarak mail gönderme işlemini başlatabilirsiniz. Group Properties'in General sekmesinde bir e-posta adresi yapılandırılmamışsa bir hata oluşacaktır. Aksi hâlde, gruba adreslenen ve tamamlayıp gönderebileceğiniz yeni bir posta iletisi açmak için varsayılan posta istemcisi kullanılacaktır.

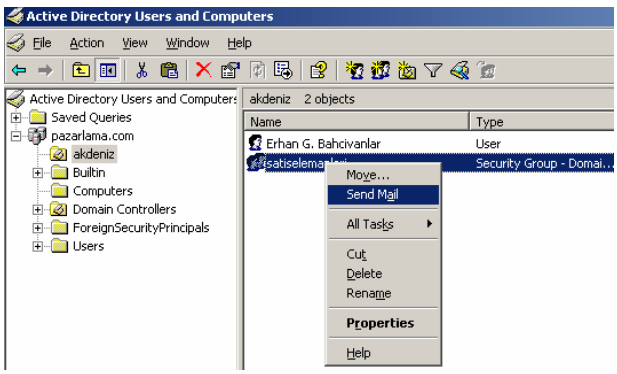

Resim 3.11: Gruba mail yollamak için izlenecek adımlar

3.3. Varsayılan Grupları Kullanma

Active directry oluşturulurken otomatik olarak oluşturulan gruplar varsayılan gruplardır. Önceden tanımlı grupları paylaşılan kaynaklara erişim ve belirli roller için kullanabilirsiniz.

Bir çok varsayılan gruba, yerel sistemde oturum açma veya dosya ve klasörleri yedekleme gibi etki alanı içinde yapılan belirli eylemleri gerçekleştirmek için grup üyelerini yetkilendiren kullanıcı hakları kümesi otomatik olarak atanır. Örneğin, Backup Operators grubu üyesinin, etki alanındaki tüm etki alanı denetleyicileri için yedekleme işlemi gerçekleştirme hakkı vardır.

Gruba eklediğiniz kullanıcı, gruba atanan kullanıcı hakları ve paylaşım izinlerinde yararlanır.

3.3.1 Bult-In (Yerleşik) Kapsamındaki Varsayılan Gruplar

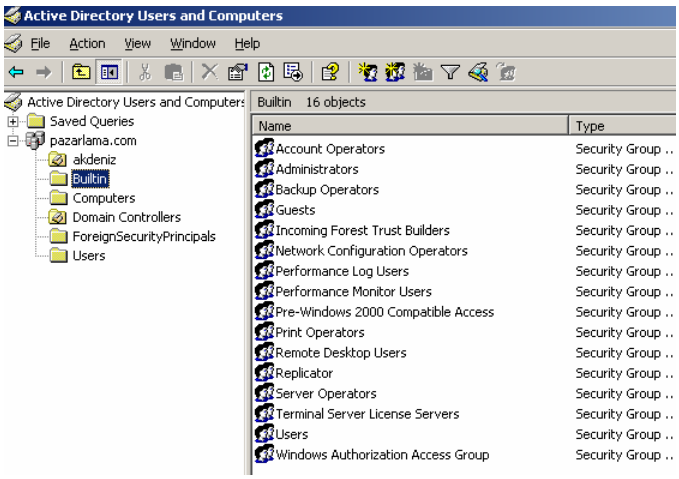

Resim 3.12: Varsayılan olarak Active Directory yerel kapsayicidaki içinde oluşturulan gruplar

Hesap İşletmenleri (Account Operators): Bu grubun üyeleri, etki alanındaki Domain Controllers kuruluş birimi dışında, kullanıcılar veya bilgisayarlar kapsayıcısında ve kuruluş birimlerinde bulunan kullanıcılara, gruplara ve bilgisayarlara ait hesapları oluşturabilir, değiştirebilir ve silebilir. Bu grubun üyeleri, Administrators veya Domain Admins grubunu ya da grup üyelerine ait hesapları değiştirme iznine sahip değildir. Bu grubun üyeleri etki alanındaki etki alanı denetleyicilerinde yerel olarak oturum açabilir ve bunları kapatabilir. Bu grubun etki alanında önemli yetkileri olduğundan, kullanıcıları dikkatle ekleyiniz.Yerel olarak oturum açmaya izin verir.

Yöneticiler (Administrators): Bu grubun üyeleri etki alanındaki tüm etki alanı denetleyicileri üzerinde tam denetime sahiptir. Domain Admins ve Enterprise Admins grupları varsayılan olarak Administrators grubunun üyesidir. Administrator hesabı aynı zamanda bir varsayılan üyedir.

Yedekleme İşletmenleri (Backup Operators): Bu grubun üyeleri, etki alanında bulunan etki alanı denetleyicilerindeki tüm dosyaları yedekleyebilir ve bilgisayara geri yükleyebilir, bu durumda dosyalar üzerindeki bireysel izinlerini gözardı eder. Backup Operators ayrıca etki alanı denetleyicilerinde oturum açabilir ve denetleyicileri kapatabilir. Bu grubun varsayılan üyesi yoktur. Bu grubun etki alanı denetleyicilerinde önemli yetkileri olduğundan, kullanıcıları dikkatle ekleyiniz. Dosyaları ve klasörleri yedekleme; yerel olarak günlük kaydına izin verme; Dosyaları ve dizinleri geri yükleme; sistemi kapatma işlemlerini yapabilir.

Guests: Domain Guests grubu, varsayılan olarak bu grubun bir üyesidir. Guest hesabı (varsayılan olarak devre dışıdır) aynı zamanda bu grubun varsayılan bir üyesidir. Varsayılan kullanıcı hakları yoktur.

Network Configuration Operators: Bu grubun üyeleri, TCP/IP ayarlarında değişiklik yapabilir ve etki alanında bulunan etki alanı denetleyicilerinde TCP/IP adreslerini yenileyip bırakabilir. Bu grubun varsayılan üyesi yoktur. Varsayılan kullanıcı hakları yoktur.

Performance Monitor Users: Bu grubun üyeleri, Administrators veya Performance Log Users gruplarına üye olmaksızın, etki alanında bulunan etki alanı denetleyicilerindeki performans sayaçlarını yerel olarak veya uzaktaki istemcilerden izleyebilir. Varsayılan kullanıcı hakları yoktur.

Performance Log Users: Bu grubun üyeleri, Administrators grubuna üye olmaksızın, etki alanında bulunan etki alanı denetleyicilerindeki performans sayaçlarını, günlükleri ve uyarıları yerel olarak veya uzaktaki istemcilerden yönetebilir. Varsayılan kullanıcı hakları yoktur.

Windows 2000 Öncesi Uyumlu Erişim: Bu grubun üyeleri, etki alanında bulunan tüm kullanıcılar ve gruplara okuma erişimine sahiptir. Bu gruba, Windows NT 4.0 veya önceki sürümlerini çalıştıran bilgisayarlar için önceki sürümlerle uyumluluk özelliği sağlanmıştır. Everyone özel kimliği, varsayılan olarak bu grubun bir üyesidir. İşletim sistemi Windows NT 4.0 veya önceki sürüm olan kullanıcıları bu gruba ekleyiniz. Bu bilgisayara ağdan erişim; çapraz geçiş denetimini atlama işlemlerini yapabilir.

Yazdırma İşletmenleri: Bu grubun üyeleri, etki alanında bulunan etki alanı denetleyicilerine bağlı yazıcıları oluşturabilir, paylaşabilir ve silebilir. Ayrıca etki alanındaki Active Directory yazıcı nesnelerini de yönetebilirsiniz. Bu grubun üyeleri etki alanındaki etki alanı denetleyicilerinde yerel olarak oturum açabilir ve bunları kapatabilir. Bu grubun varsayılan üyesi yoktur. Bu grubun üyeleri etki alanında bulunan tüm etki alanı denetleyicilerinde aygıt sürücülerini yükleyip kaldırabileceğinden, kullanıcıları dikkatli ekleyiniz. Yerel olarak oturum açmaya izin verir.

Uzak Masaüstü kullanıcıları (Remote Desktop Users): Bu grubun üyeleri, etki alanında bulunan etki alanı denetleyicilerinde uzaktan oturum açabilir. Bu grubun varsayılan üyesi yoktur. Varsayılan kullanıcı hakları yoktur.

Eşleyiciler (Replicator): Bu grup, dizin çoğaltma işlevlerini destekler ve etki alanında bulunan etki alanı denetleyicilerindeki dosya çoğaltma hizmeti tarafından kullanılabilir. Bu grubun varsayılan üyesi yoktur.

Sunucu İşletmenleri: Bu grubun üyeleri, etki alanı denetleyicilerinde etkileşimli olarak oturum açabilir, paylaşılan kaynakları oluşturabilir ve silebilir, bazı hizmetleri başlatabilir ve durdurabilir, dosyaları yedekleyebilir ve geri yükleyebilir, sabit diski biçimlendirebilir ve bilgisayarı kapatabilir. Bu grubun varsayılan üyesi yoktur. Bu grubun etki alanı denetleyicilerinde önemli yetkileri olduğundan, kullanıcıları dikkatle ekleyiniz. Dosyaları ve klasörleri yedekleme; sistem saatini değiştirme; uzaktaki sistemden kapatmaya zorlama; yerel olarak günlük kaydına izin verme; dosyaları ve dizinleri geri yükleme; sistemi kapatma gibi işlemleri yapabilir.

Kullanıcılar: Bu grubun üyeleri, uygulamaları çalıştırma, yerel ve ağ yazıcılarını kullanma ve sunucuyu kilitleme gibi genel görevleri gerçekleştirebilir. Domain Users, Authenticated Users ve Interactive grupları varsayılan olarak bu grubun üyesidir. Bu nedenle, etki alanında oluşturulan herhangi bir kullanıcı hesabı, bu grubun üyesi olur. Varsayılan kullanıcı hakları yoktur.

3.3.2. Kullanıcılar (Users) Kapsamındaki Varsayılan Klasörler

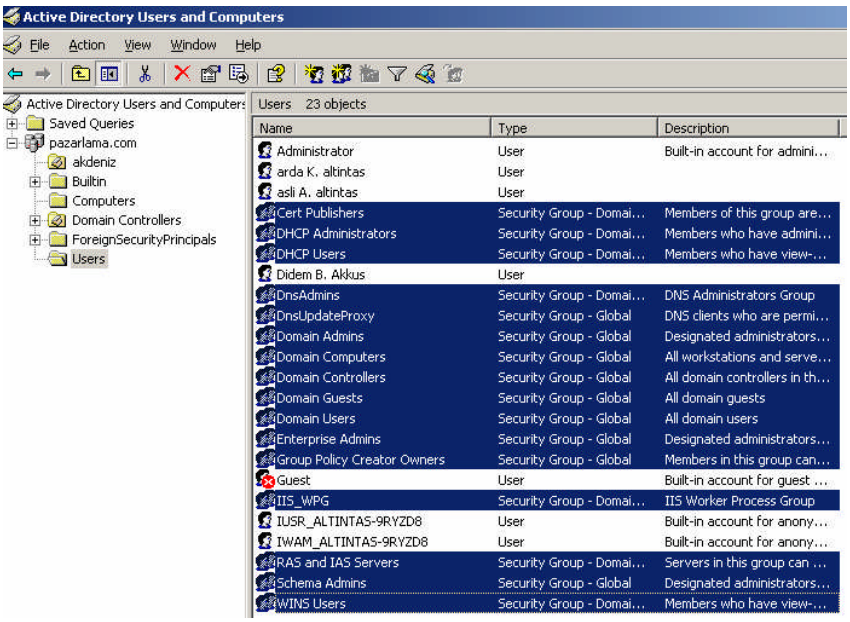

Resim 3.13: Varsayılan olarak users içinde oluşturulan gruplar

Sertifika Yayımcıları: Bu grubun üyelerine, kullanıcılar ve bilgisayarlar için sertifika yayımlama izni verilmiştir. Bu grubun varsayılan üyesi yoktur. Varsayılan kullanıcı hakları yoktur.

DnsAdmins (DNS ile yüklenir): Bu grubun üyelerinin, DHCP Sunucusu hizmetine yönetim erişimi vardır. Bu grubun varsayılan üyesi yoktur. Varsayılan kullanıcı hakları yoktur.

DnsUpdateProxy (DNS ile yüklenir) : Bu grubun üyeleri, DHCP sunucuları gibi, diğer istemcilerin yerine dinamik güncelleştirmeler gerçekleştirebilen DNS istemcileridir. Bu grubun varsayılan üyesi yoktur. Varsayılan kullanıcı hakları yoktur.

Domain Admins: Bu grubun üyeleri etki alanı üzerinde tam denetime sahiptir. Varsayılan olarak bu grup, etki alanına katıldıkları anda tüm etki alanı denetleyicilerinde, tüm etki alanı iş istasyonlarında ve tüm etki alanı üyesi sunucularında bulunan Administrators grubunun bir üyesidir. Administrator hesabı varsayılan olarak bu grubun bir

üyesidir. Bu grubun etki alanı üzerinde tam denetimi olduğundan, kullanıcıları dikkatle ekleyiniz. Bu bilgisayara ağ üzerinde erişme;

Etki Alanı Bilgisayarları : Bu grup etki alanına katılan tüm iş istasyonlarını ve sunucuları içerir. Varsayılan olarak oluşturulan bilgisayar hesapları otomatik olarak bu grubun üyesi olur. Varsayılan kullanıcı hakları yoktur.

Etki Alanı Denetleyicileri : Bu grup etki alanındaki tüm etki alanı denetleyicilerini içerir. Varsayılan kullanıcı hakları yoktur.

Etki Alanı Konukları : Bu grup tüm etki alanı konuklarını içerir. Varsayılan kullanıcı hakları yoktur.

Etki Alanı Kullanıcıları: Bu grup tüm etki alanı kullanıcılarını içerir. Varsayılan olarak etki alanında oluşturulan kullanıcı hesabı otomatik olarak bu grubun üyesi olur. Bu grup etki alanındaki tüm kullanıcıları temsil etmek için kullanılabilir. Örneğin, bu etki alanındaki tüm kullanıcıların bir yazıcıya erişebilmesini istiyorsanız, bu gruba yazıcı izni atayabilirsiniz (veya Domain Users grubunu, yazıcı sunucusunda, yazıcı izni olan bir yerel gruba ekleyebilirsiniz). Varsayılan kullanıcı hakları yoktur.

Enterprise Admins (yalnızca orman kök etki alanında görünür) : Bu grubun üyeleri, ormandaki tüm etki alanları üzerinde tam denetime sahiptir. Bu grup, varsayılan olarak ormandaki tüm etki alanı denetleyicilerinde Administrators grubunun üyesidir. Administrator hesabı varsayılan olarak bu grubun bir üyesidir. Bu grup orman üzerinde tam denetim hakkına sahip olduğundan, kullanıcıları dikkatle ekleyiniz. Bu bilgisayara ağ üzerinde erişme; bir yordam için bellek kotalarını ayarlama; dosyaları ve dizinleri yedekleme; çapraz denetlemeyi atlama; sistem saatini değiştirme; disk belleği dosyası oluşturma; programlarda hata ayıklama; temsilci seçmek için güvenilecek bilgisayar ve kullanıcı hesaplarını etkinleştirme; uzak sistemde kapatmayı zorlama; zamanlama önceliğini artırma; aygıt sürücülerini yükleme ve kaldırma; yerel olarak oturum açmaya izin verme; denetim ve güvenlik günlüğünü yönetme; ürün bilgisi ortam değerlerini değiştirme; tek işlem profili oluşturma; sistem performansı profilini oluşturma; bilgisayarı takma biriminden çıkarma; dosyaları ve dizinleri geri yükleme; sistemi kapatma; dosyaların veya diğer nesnelerin sahipliğini alma gibi işlemleri yapabilir.

Group Policy Creator Owners: Bu grubun üyeleri, etki alanında Grup İlkesi'ni değiştirebilir. Administrator hesabı varsayılan olarak bu grubun bir üyesidir. Bu grubun etki alanında önemli yetkileri olduğundan, kullanıcıları dikkatle ekleyiniz. Varsayılan kullanıcı hakları yoktur.

IIS_WPG (IIS ile yüklenir): IIS_WPG grubu Internet Information Services (IIS) 6.0 işçi işlem grubu. IIS 6.0 işlevleri, belirli ad alanları sunan işçi işlemleridir. Örneğin, www.microsoft.com, MicrosoftAccount gibi bir IIS_WPG grubuna eklenen bir varlık altında çalışabilen bir işçi işlemi tarafından sunulan bir ad alanıdır. Bu grubun varsayılan üyesi yoktur. Varsayılan kullanıcı hakları yoktur.

RAS ve IAS Sunucuları: Bu gruptaki sunucular, kullanıcıların özelliklerine uzak erişim iznine sahiptir. Varsayılan kullanıcı hakları yoktur.

Schema Admins (yalnızca orman kök etki alanında görünür): Bu grubun üyeleri, Active Directory düzenini değiştirebilir. Administrator hesabı varsayılan olarak bu grubun bir üyesidir. Bu grubun orman içinde önemli yetkileri olduğundan, kullanıcıları dikkatle ekleyiniz. Varsayılan kullanıcı hakları yoktur.

3.3.3. Varsayılan Gruplara Kullanıcı Ekleme

- Grup üzerinde farenin sağ düğmesine tıklayınız, sonra Properties seçeneğini seçiniz.

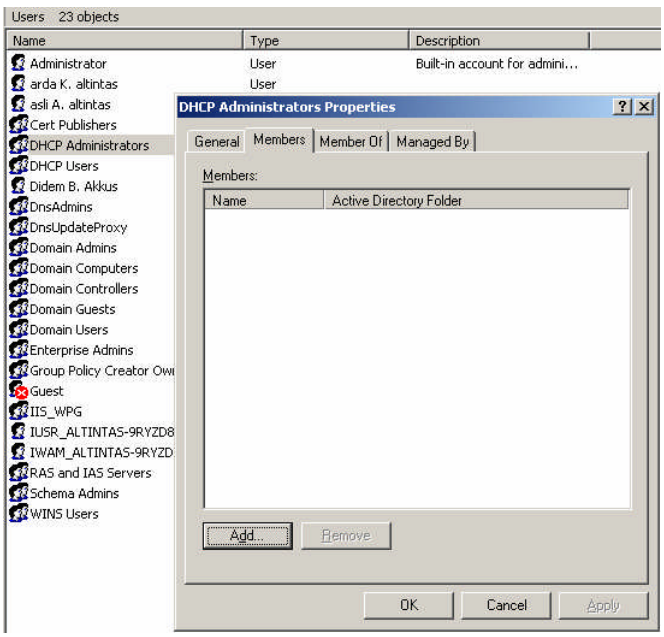

Resim 3.14: Varsayılan olarak oluşturulan gruplara üye eklemek için açılan özellikler penceresi

- Members sekmesinden Add seçeneği tıklayıp eklenecek kullanıcının ismini giriniz.

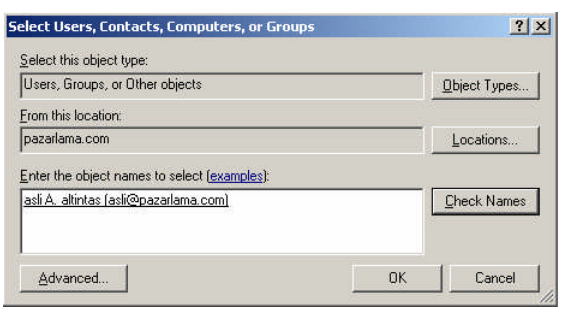

Resim 3.15: Gruba eklenen üyenin tam isminin bulunduğu pencere

- Check Names ile girilen isim doğrulandıktan ve tam isim alındıktan sonra OK butonuna tıklayınız, böylece kullanıcı grubuna eklenmiş olur.

- OK düğmesine tıklayınız.

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
➢ İki tane grup oluşturunuz. ➢ Gruplarınıza üye ekleyiniz. ➢ Gruplarınızdan birini siliniz. ➢ Gruplarınızı Find kullanarak arayınız. ➢ Grupların özelliklerni inceleyiniz. ➢ Kullanıcı ve yerel kapsayıcıdaki varsayılan grupları inceleyiniz. ➢ Varsayılan gruplara kullanıcı ekleyiniz.	➢ Grupları oluşturmadan önce özelliklerinin ne olacağını ve isimlerini tasarlayınız. ➢ Gruplarınıza uygun kullanıcıları ekleyiniz. Öğretmen grubuna bir öğrenci olan kullanıcı eklerseniz bilgisayar üzerinde öğretmenlerin haklarına sahip olacaktır. Bu nedenle eklenecek kullanıcılar özenle seçilmelidir. ➢ Gruplarınızdan birini sildiğinizde kullanıcıların varolup olmadığına bakınız. ➢ Değiştirilen kullanıcı ve bilgisayar hesaplarını Administrator ayrıcalıklarına sahip bir kullanıcı ilk hâline getirebilir. ➢ Varsayılan gruplara kullanıcı eklereken o grubun sahip olduğu izinlere ve kullanıcıya ne gibi özellikler verdiğine dikkat ediniz. Sisteme girmemesi gereken bir kullanıcıyı özel bir gruba ekleyerek Admininstrator ayrıcalıkları verebilirsiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

OBJEKTİF TEST (ÖLÇME SORULARI)

Aşağıdaki sorulara uygun cevapları veriniz.

1. ( ) Çok domainli ortamlarda ya da forest içinde yer alan kaynaklara erişimi düzenlemek için evrensel gruplar kullanılır.

2. ( ) Etki alanında grup ilkesini değiştirebilen ve administrator hesabının varsayılan olarak üyesi olduğu varsayılan grubu Group Policy Creator Owners'dır

3. Aşağıdaki varsayılan gruplardan hangisinin üyeleri grup oluşturamaz ?
A) Account Operators
B) Domain Admins
C) Enteprise Admins
D) Backup Operators

4. Yerel kapsayıcıdaki gruplardan hangisi Administrator üyesi olmadan etki alanında bulunan denetleyicilerdeki performans sayaçları günlükleri ve uyarıları yerel olarak veya uzaktaki istemcilerden yönetebilir?
A) Performance Monitor Users
B) Remote Desktop Users
C) Netwok Configuration Operators
D) Performance Log Users

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt yaşadığınız sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrar inceleyiniz.

Tüm sorulara doğru cevap verdiyseniz diğer faaliyete geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ–4

AMAÇ

Sunucu işletim sistemi erişim kaynaklarını yönetebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

Bu faaliyet öncesinde yapmanız gereken öncelikli araştırmalar şunlardır:

- Sunucu işletim sisteminde mevcut erişim kaynaklarını araştırıp sınıfta arkadaşlarınız ile bilgilerinizi paylaşınız.
- Sunucu işletim sisteminde izin yöntemlerini araştırıp sınıfta arkadaşlarınız ile paylaşınız.
- Sunucu işletim sisiteminde çevrimdışı dosya erişimini araştırıp sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

Araştırma işlemleri için internet ortamını kullanabilirsiniz. Ağ sistemleri kurulumu yapan firmalardan yardım alabilirsiniz. Ağ yönetimi işi ile uğraşan yetkili kişilerden ön bilgi edininiz.

4. ERİŞİM KAYNAKLARINI YÖNETMEK

4.1. Mevcut Erişim Kaynaklarını Nelerdir?

Mevcut Erişim kaynaklarını öğrenmek için Başlat menüsünden çalıştırı seçiniz ve "\\ip adresini" yazınız. Run butonuna bastığımız zaman mevcut erişim kaynaklarını görüntüleriz.

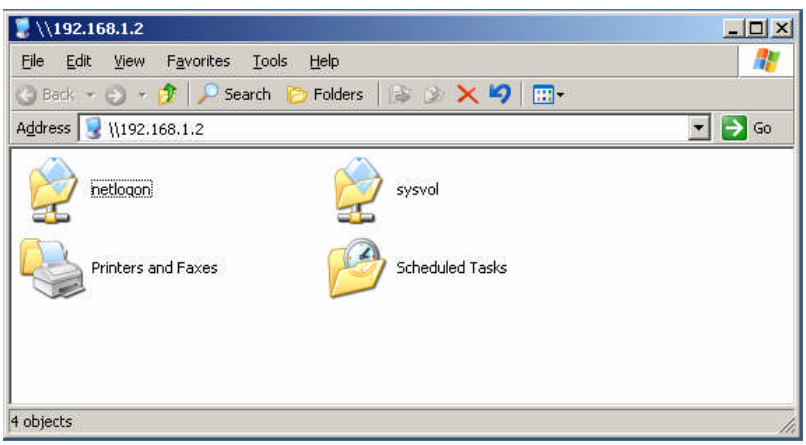

Resim 4.1: Mevcut erişim kaynakları

Bilgisayarınızın IP adresini öğrenmek için komut istemine gelin “ipconfig ” yazıp enter butonuna bastıktan sonra IP adresiniz görüntülenir.

4.2. NTFS İzin Yönetimi Altında Klasör ve Dosyalara Erişim

Dosya ve klasör izinlerinin temel düzeyde izinler olarak düşünebilirsiniz. NTFS birimlerinde, paylaşımdaki eylemleri kısıtlamak amacıyla paylaşım izinlerinin yanı sıra dosya ve klasör izinlerini ve sahipliğini de kullanabilirsiniz.

4.2.1. Dosya ve Klasör Sahipliği

Windows Server 2003’te, dosya ve klasörün oluşturucusu , dosyanın sahibi olmak zorunda değildir. Dosya veya klasörün sahibi, bu dosya veya klasörün üzerinde tam denetimi olan kişidir. Dosya ve klasör sahipleri, erişim izinleri atayabilir ve diğer kullanıcılara bir dosyanın veya klasörün sahipliğini alma izinleri atayabilir.

Dosya ve klasörün sahipliğini almak için dosya üzerinde sağa tıklanıp Properties seçeneği seçilir. Properties iletişim kutusunun Security sekmesinde, Advanced tıklayıp görüntülenen Access Security Settings iletişim kutusunundan, Owner sekmesini seçilip Change Owner To liste kutusuna yeni dosyanın ya da klasörün yeni sahibi eklenebilir.

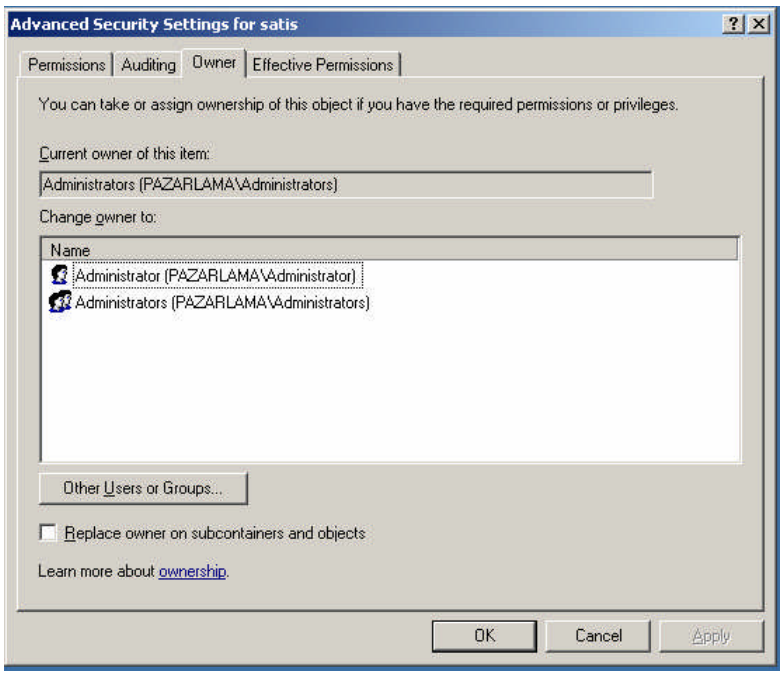

Resim 4.2: Dosya sahipliğini gösteren sayfa

4.2.2. NTFS Birimlerinde Erişim İzinleri

NTFS birimlerinde, erişim izinlerini dosya ve klasörlere atayabilirsiniz. Bu izinler, kullanıcı ve gruplara erişim izni atar veya kaldırır. NTFS dosya sistemi ile önemli bir güvenlik açığı giderilmiştir. Daha önceki dosya sistemlerinde (FAT32) sadece ağdan dosya veya klasöre erişimlerde kontrol yapmak mümkün olmasına rağmen bilgisayara log in olmuş kullanıcıda her hangi bir kontrol mümkün değildi. NTFS dosya sistemi ile bilgisayara bağlı kullanıcıların erişim haklarını yönetebilmek mümkün hâle gelmiştir.

Temel izinler : Çalışmak istediğiniz dosya ya da klasörü farenin sağ düğmesi ile tıklayınız sonra Properties seçeneğini tıklayınız. Properties penceresinden Security sekmesini seçerek temel izinleri görüntüleyebilirsiniz. Sharing sekmesinde göreceğiniz Permissions ayarları ile bu dosyaya bulunduğunuz ağdan bu dosyaya erişmesini istediğiniz kullanıcıların temel izinleri görüntüleyebilirsiniz veya ayarlayabilirsiniz. Security sekmesini seçerek dosyanın bulunduğu bilgisayardan olan erişim haklarını görebilirsiniz veya ekleyebilirsiniz. Ayrıca bulunduğunuz ağdan bu dosyaya erişmek isteyen kullanıcılar da burda güvenlik sorgusundan geçirilecektir. Burdaki temel amaç bilgisayara kullanıcı hakları ile login olmuş kullanıcının haklarını belirlemek ve ağ üzerinden bağlanan kullanıcılar için ikinci bir güvenlik taraması yaparak güvenliği artırmaktır. Sharing kısmanında ayarlanan ayarlar ile Security sekmedeki ayarların çakışması durumunda sınırlı olan geçerlidir. Örneğin Ahmet kullanıcısının ağdan erişimi modify, security sekmesindeki erişimi deny olsun. Bu durumda kullanıcı hem bilgisayara login olsa veya ağdan erişmek istese de kaynağa erişemeyecektir Group Or User Names listesinde, atanmış izinlerle grup ve kullanıcılar gösterilir. Bu listede bir grup a da kullanıcıyı seçerseniz, uygulanabilen izinler Permission For listesinde gösterilir. Kullanılmayan izinler, ana klasörden devir alınmış demektir.

Temel klasör izinleri aşağıdaki gibidir:

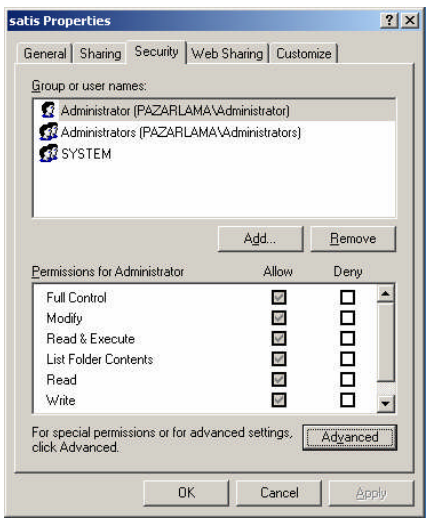

Resim 4.3: Satış adlı klasörün security sekmesi

Full Control: Bu izin ile dosya ve alt klasörler okunabilir, değiştirilebilir ve silinebilir. Bir kullanıcının klasör üzerinde Full Control izni varsa, klasörün içerdiği dosyalara atanmış olan izinler ne olursa olsun bu dosyaları silebilir.

- *Modify*: Bu izinin verildiği kullanıcı veya grup, dosya ve klasörleri okuyabilir, yazabilir ve değiştirebilir. Fakat dosyanın sahipliğini üzerine alamaz.
- *List Folder Contents*: Bu izinin verildiği kulllanıcı ve grup, dosya ve alt klasörleri görüntüleyebilir, listeleyebilir ve dosyaları yürütebilir; yalnızca klasörler tarafından devralabilir.
- *Read & Execute* : Bu izinin verildiği kulllanıcı ve grup, dosya ve alt klasörlerin görüntüleyebilir , listelenebilir ve dosyaların yürütebilir; dosya ve klasörler tarafından devralabilir.
- *Write*: Bu izinin verildiği kulllanıcı ve grup, dosya ve alt klasörleri ekleyebilir.
- *Read*: Bu izinin verildiği kulllanıcı ve grup, dosya ve alt klasörleri görüntüleyebilir ve listeleyebilir.

Temel dosya izinleri aşağıdaki gibidir:

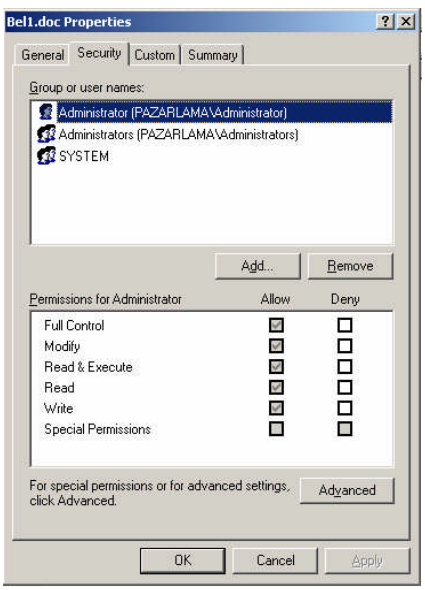

Resim 4.4: Bel1 dosyasının security sekmesi

- *Full Control*: Bu izinin verildiği kulllanıcı ve grup, dosyayı okuyabilir, değiştirebilir, silebilir ve dosyayı yazabilir.
- *Modify*: Bu izinin verildiği kulllanıcı ve grup, dosyayı okuyabilir, silebilir ve dosyaya yazabilir.
- *Read & Execute*: Bu izinin verildiği kulllanıcı ve grup, dosya içeriğini görüntüleyebilir dosyaya erişebilir ve dosyayı yürütebilir.
- *Write*: Bu izinin verildiği kulllanıcı ve grup,dosyaya yazılabilir. Kullanıcı dosyaya yazabilir ama silemez.

- *Read*: Bu izinin verildiği kulllanıcı ve grup, dosya içeriğini görüntüleyebilir veya içeriğe erişebilir. Komut dosyalarının çalıştırılabilmesi için Read izni olması yeterlidir. Bir kısayola ve hedefine erişmek için Read izni gerekir.

Dosya ve klasörlerin temel izinlerini ayarlamak için aşağıdaki adımları tamamlamalısınız.

- Çalışmak istediğiniz dosya ya da klasörü farenin sağ düğmesiyle tıklayınız ve Properties'i seçiniz. Properties iletişim kutusunda Security sekmesini seçiniz.

- Name listesinde dosya ve klasöre erişim izni olan kullanıcı ve gruplar listelenir. Kullanıcı ve grupların izinlerini Permission liste kutusundan erişim izinleri atamak veya izinleri reddetmek yoluyla değiştirebilirsiniz.

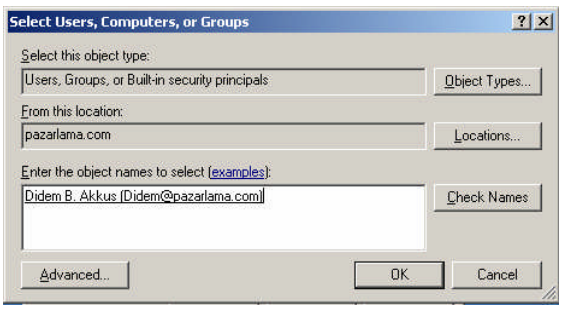

Resim 4.5: Dosya veya klasör için erişebilecek kullanıcı ya da grup ekleme sayfası

- Seçili olan veya varsayılan etki alanında bir kullanıcı veya grup hesabının adını yazın ve Check Names'i tıklayınız. Kullanılabilen seçenekler, bulunan eşleşme sayısına göre değişir. Tek eşleşme bulunduğunda, iletişim kutusu uygun biçimde otomatik olarak güncelleştirilir ve girdinin altı çizilir. Eşleşme bulunamazsa, yanlış bir ad bölümüne girmiş veya hatalı bir konumda çalışıyorsunuz demektir. Adı değiştirip yeniden deneyiniz ya da Locations düğmesini tıklayıp yeni bir konum seçiniz. Birden çok eşeleşme bulunursa, istediğiniz ad veya adları seçiniz ve OK tıklayınız.

- Ek kullanıcı veya gruplar eklemek için, bir noktalı virgül yazınız ve bu işlemi yineleyiniz.

- OK'i tıkladığınızda, kullanıcı ve gruplar paylaşımın name listesine eklenir. Bir kullanıcı hesabını seçip erişim izinlerini yapılandırınız. Bir kullanıcı veya gruba erişim izinleri atanması gerekiyorsa, Allow sütununu seçiniz. Bir kullanıcı veya grup için erişim izinlerinin reddedilmesi gerekiyorsa, bu izni deney sütunundan seçiniz.

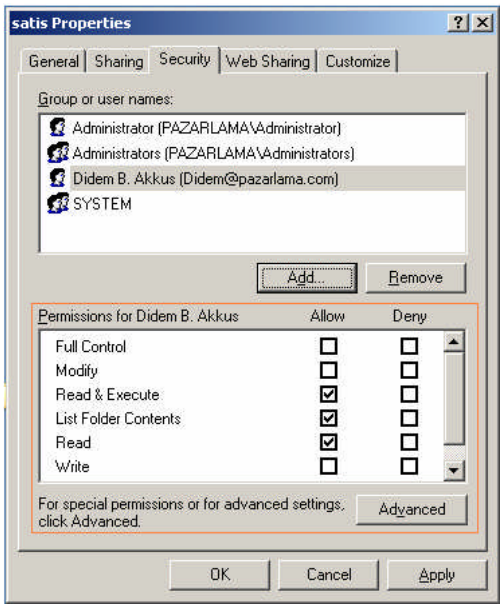

Resim 4.6: Yeni eklenen kullanıcının izinlerini gösteren pencere

- Tamamladığınızda, OK'i tıklayınız.

Özel izinler: Çalışmak istediğiniz dosya ya da klasörü farenin sağ düğmesiyle tıklayıp açılan kısayol menüsünden Properties'i seçerek özel izinleri görüntüleyebilirsiniz. Properties iletişim kutusunda, Security sekmesini seçin ve Advanced'i tıklayıp Advanced Security Settings iletişim kutusunu görüntüleyiniz.

4.3. Etkili İzin Yönetimi

İzinler kullanıcılara çok karmaşık gelebilir. Bazı kullanıcı ve gruplara hangi izinleri vereceğinize ya da kısıtlayacağınıza emin olamazsınız. Bu durumlarda Effective Permissions (Etkili İzinler) aracını kullanabilirsiniz.

Effective Permissions (Etkili İzinler), sadece dosya ve klasör izinlerine uygulanır. Effective Permissions (Etkili İzinler)'i Advanced Security Settings iletişim kutusunu açarak görüntüleyebilirsiniz. Effective Permissions'ı (Etkili İzinler), görüntülemek için dosya ve klasörün sağ butonu ile tıklayınız, açılan seçeneklerden Properties seçeneğini seçiniz. Properties penceresinde bulunan Security sekmesinden Advanced'i tıklayınız. Burdan Effective Permissions(Etkili İzinler) kısmını tıklayınız. Hangi gruba nasıl uygulanacağını görmek için select'i tıkladıktan sonra kullanıcı ve grubun ismini yazıp yazdığınız grup ya da kullanıcı için Effective Permission kısmı görüntülenir.

Effective Permission(Etkili İzinler) kullanımı aşağıdaki kısıtlamalara sahiptir:

Uygun erişim izinleri olmadan bir kullanıcı ve grubun Effective Permissions'unu (Etkili İzinler) görüntüleyemezsiniz.

Etki alanı yerel grupları içindeki genel ya da evrensel güvenlik gruplarının izinlerini belirleyemezsiniz.

Everyone , Interactive, Domain Contollers, Local Service ya da Network Service gibi grupların Effective Permissions'larını (Etkili İzinler) belirleyemezsiniz.

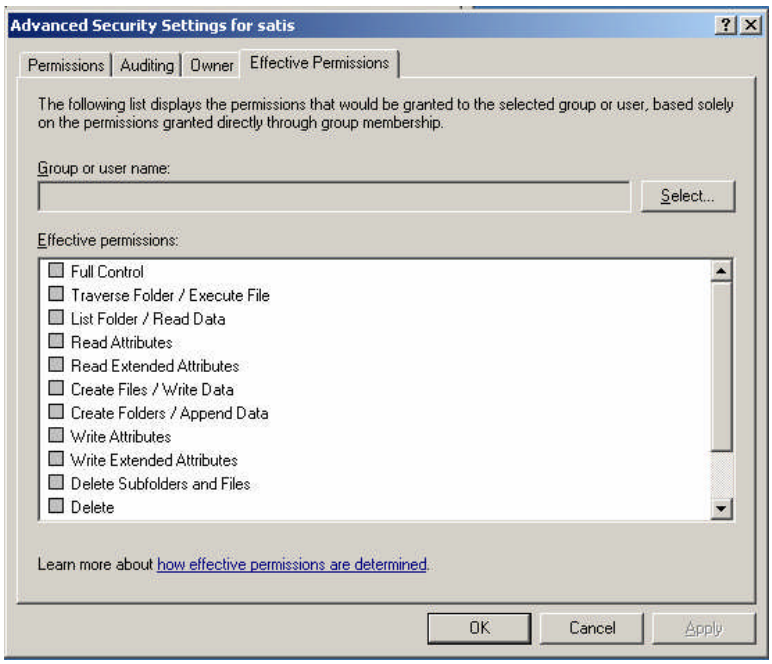

Resim 4.7: Etkili izin yönetimi penceresi

Özel izinler aşağıdaki gibi kullanılabilir.

Traverse Folder/ Execute File: Traverse Folder, bir klasöre doğrudan erişebilme izni verir. Execute File, bir dosyayı çalıştırabilmenize izni verir.

List Folder/ Read Data: List Folder, dosya ve klasör adlarını görüntülemenize izin verir. Read data, bir dosyanın içeriğini görüntülemenize izin verir.

Read Attributes. Bir dosya ya da klasörün özniteliklerini okumanıza izin verir. Bunlar Read-Only, Hidden, System ve Archive özniteliklerdir.

Read Extended Attributes: Bir dosyayla ilişkili olan genişletilmiş öznitelikleri görüntülemenize izin verir.

Create Files/ Write Data: Create Files, bir klasöre yeni dosyalar yerleştirmenize izin verir. Write Data, bir dosyaya veri eklemenize değil varolan verilerin üzerine yeni veriler yazmanıza izin verir.

Create Folders/ Append Data: Create Folders, klasörler içinde alt klasörler oluşturmanıza izin verir. Append Data, var olan bir dosyanın sonuna veri eklemenize izin verir.

Write Attributes: Bir dosya ya da klasörün temel özniteliklerini değiştirmenize izin verir.

Write Extended Attributes: Bir dosyayla ilgili olan genişletilmiş öznitelikleri değiştirmenize izin verir.

Delete Subfolders and Files: Bir klasör içeriğini silmenize izin verir. Bu izniniz varsa, bir klasördeki dosyalar ve alt klasörler için Delete izniniz olmasa bile bu dosya ve alt klasörleri silebilirsiniz.

Delete: Bir dosya ya da klasörü silmenize izin verir. Bir klasör boş değilse ve içerdiği dosya ya da klasörlerden biri için delete izniniz yoksa, klasörü silemezsiniz. Bunun için Delete Subfolders and Files izniniz olmalıdır.

Read Permission: Bir dosya ya da klasöre atanmış olan tüm temel ve özel izinleri okumanıza izin verir.

Change Permission: Bir dosya ya da klasöre atanmış olan tüm temel ve özel izinleri değiştirmenize izin verir.

Take Ownership: Bir dosya ya da klasörünün sahipliğini almanıza izin verir. Varsayılan olarak, yöneticiler bir dosya ya da klasörün sahipliğini diledikleri zaman alabilir ve bu izni başkalarına da atayabilir.

4.4. Çevrimdışı Önbellekleme ile Dosya Erişimi

Dosyaları yönetmenin başka bir yolu da çevrimdışı dosyalardır. Kullanıcılar ağ bağlantısı kurmadan da bu dosyalara bu yöntemle ulaşabilirler. Kullanıcı verilerinin hazır ve tutarlı olmasını çevrimdışı dosyaların klasör yönlendirme ve eşitlemeyle birlikte kullanımıyla güvence altına alırsınız. Çevrimdışı dosyaları klasör yönlendirmesiyle kullanmak için paylaşımlar üzerinde yönlendirme için oluşturulmuş çevrimdışı dosyaları etkinleştirmeniz yeterlidir. Varsayılan olarak sadece kullanıcıların belirlediği dosya ve programlar çevrimdışı olarak kullanılabilir.

4.4.1. Dosya Sunucularındaki Çevrimdışı Dosyaları Yapılandırmak

Computer Management'i kullanarak çevrim dışı dosyaları çok hızlı bir şekilde yapılandırabilirsiniz. Computer Management'ı başlattıktan ve çalışmak istediğiniz bilgisayara bağlandıktan sonra System Tools ve Shared Folders'ı genişletiniz, sonra Shares seçimi yaparak çalıştığınız sistemdeki geçerli paylaşımları görüntülebilirsiniz.

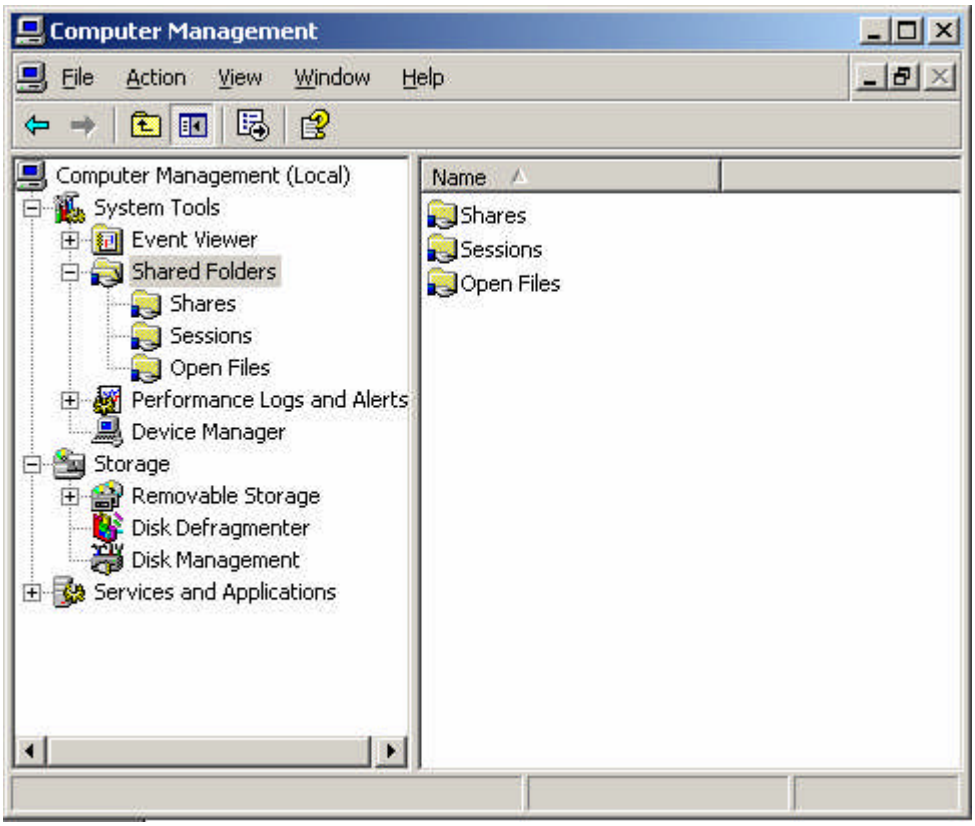

Resim 4.8: Paylaşılan dosyaların gösterildiği Computer Management penceresi

Bundan sonra paylaşılan klasörün çevrimdışı ayarlarını ayrıntılar bölmesindeki paylaşımı farenin sağ butonu ile tıkladıktan sonra Properties seçimi yaparak yapılandırabilirsiniz. Properties iletişim kutusunun general sekmesindeki Offline Settings'e tıklarak görüntülenen pencerede Resim 4.9'da olduğu gibi üç seçenek görüntülenir.

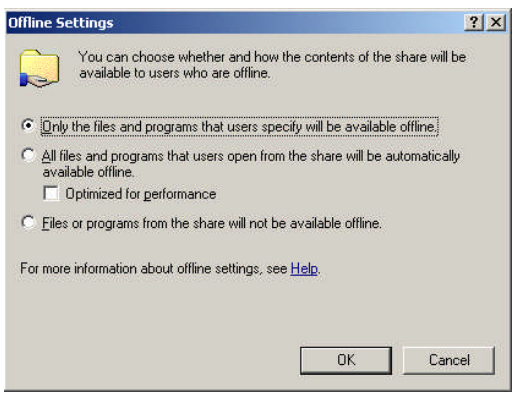

Resim 4.9: Çevrimdışı dosya paylaşma seçeneklerinin gösterildiği pencere

Only The Files Programs That Users Specify Will Be Avaible Offline: Bu ayar kullanıcıların hangi dosyaları çevrimdışı olacağına karar verilmesini sağlar.

All Files And Programs That Users Open From The Share Will Be Automatically Avaible Offline: Bu ayar kullanıcı bir paylaşımdan dosya açarsa, otomatik olarak dosyayı çevrimdışı hazır eder. Optimized For Performance de programları ve uygulama verilerini çevrimdışı kullanılabilecek şekle getirir. Uygulamalar ağ üzerinde çalışırken ağ performansına yardımcı olmak için bu kutuyu işaretleyiniz. Uygulama verileri için çevrimdışı dosyalar kullanmayacaksanız bu kutuyu temizleyiniz.

Files Or Programs From The Share Will Not Be Avaible Offline: Bu ayar kullanıcıların istemci bilgisayara çevrimdışı kulanım için dosya kaydetmesini engeller.

4.4.2. İstemciler Üzerindeki Çevrim dışı Dosyaları Yapılandırmak

Kullanıcılar için bir istemcide bulunan çevrimdışı dosyaları aşağıdaki seçenekeleri takip ederek yapılandırabilirsiniz.

MyComputer öğesini farenin sağ butonu ile tıklayarak açılan seçeneklerden Explore'ı seçiniz böylece Windows Explorer başlatmış olursunuz.

Tools menüsünden Folder Options'ı seçiniz. Folder Options kutusundaki Offline Files sekmesini tıklayınız.

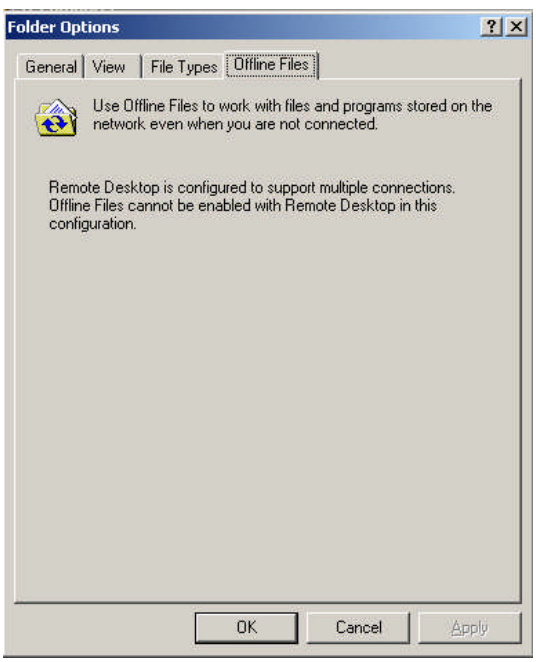

Resim 4.10: Diğer bilgisayarla çevrimdışı paylaşılan klasörleri gösteren pencere

Enable Offline Files onay kutusunu işaretlerseniz istemcideki çevrimdışı dosyalar etkinleşir. Ancak Resim 4.10'da gösterilen hata mesajında olduğu gibi Remote Desktop bağlantısı açık olduğunda Offline File özelliğini aktif edemeyiz. İkisinden birisini tercih etmek zorundayız. Çevrimdışı dosyaları etkinleştirmek için uzaktan bilgisayarımıza erişmemizi sağlayan Remote Desktop'ı şöyle pasif hâle getirebilirsiniz. Başlat, Bilgisayarım, Özellikler, Uzak seçeneği altında Uzak Masaüstü seçeneğini boş yapmalısınız.

Folder Options iletişim kutusunda yapılandırabileceğiniz bazı ayarlar vardır.

Synchronize All Offline Files Whwn Logging On kullanıcı oturum açtığında çevrimdışı dosyalar için tam bir eşitleme yapar. Bu eşitleme kullanıcı çevrimdışıyken dosyalarda yapılan değişikliklerin ağ paylaşımına kaydedilmesi ve kullancıların bilgisayarlarında dosyaların en son sürümlerinin olması güvence altına almak üzere tasarlanmıştır. Bu seçeneği işaretlemezseniz kullanıcı oturum açtığında hızlı bir eşitleme yapılır. Hızlı bir eşitlemede dosyaların hem ağ paylaşımında hem de dosya önbelleğinde bulunması güvence altına alınır ama verilerin geçerli olup olmadığı denetlenmez.

Synchronize All Offline Filess Before Logging Off ayarı ise kullanıcı oturumu kapatırken tam bir eşitleme yapar ve verilerin tam bir sürümünü sağlar. Bu eşitleme kullanıcı ağda oturum açtığı sırada dosyalarda yapılan değişikliklerin kullanıcı oturumu kapatmadan önce ağ paylaşımına geri yazılmasını güvence altına almak için tasarlanmıştır.

Display A Reminder Every…. Minutes ayarı bilgisayar çevrimdışıyken bildirim alanı üzerinde istediğiniz aralıkta anımsatıcı balonlar görüntüler. Uzun bir aralık belirleyebilir veya devre dışı bırakabilirsiniz.

Create An Offline Files Shortcut On The Desktop ayarı masaüstüne Offline Files klasörü için bir kısayol koyar.

Encrypt Offline Files To Secure Data ayarı ile çevrimdışı dosyaları şifreliyebilirsiniz. Şifreleme sadece Administrator tarafından etkinleştirilebilir. Yalnızca yerel makinedeki dosyalar şifrelenir ve dosyalar ağ üzerinde taşınırken şifrelenmez .

Advanced düğmesi ile ağ bağlantısı kaybedildiğinde bilgisayarın nasıl davranacağı yapılandırılır. Böylece kullanıcı çalışmaya çevrimdışı devam eder.

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
➢ Mevcut erişim kaynaklarını görüntüleyiniz. ➢ Bir klasör oluşturunuz ve sahipliğini değiştiriniz. ➢ Klasörün security sekmesinden bir kullanıcı ekleyiniz ve kullanıcının klasör üzerindeki izinlerini ayarlayınız. ➢ Bir klasörü çevrimdışı kullanılacak şekilde ayarlayınız.	➢ Klasörün sahipliğini değiştirmeden önce varsayılan bir sahipliği varmı diye bakınız. ➢ Kullanıcı izinlerini ayarlarken vereceğiniz izinlere dikkat etmeniz, o izni vermenizin kullanıcıya ne gibi ayrıcalıklar sağlayacağına dikkat etmeniz gerekmelidir.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

OBJEKTİF TEST (ÖLÇME SORULARI)

Aşağıdaki sorulara uygun cevapları veriniz.

1. Aşağıdakilerden hangisi bir klasördeki temel izinler arasında yer almaz?
A) Full Control
B) Modify
C) Read
D) Special Permission

2. Aşağıdakilerden hangisi bir dosyadaki temel izinler arasında yer almaz?
A) Full Control
B) Read
C) List Folder Contents
D) Read & Execute

3. Aşağıdakilerden hangisi etkili izinler arasında yer almaz?
A) Delete
B) Take Ownership
C) List Folder Contents
D) Read Extended Attributes

4. Çevrimdışı dosyalar aşağıdaki yönetim araçlarından hangisinde yapılandırılır?
A) Computer Management
B) Control Panel
C) Configure Your Server Wizard
D) Manage Your Server Wizard

5. ( ) Dosya temel izinlerinde dosya içeriğinin görüntülenmesini ve dosyaya erişilmesini ve dosyanın yürütülmesini Read Execute izni sağlar.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt yaşadığınız sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrar inceleyiniz.

Tüm sorulara doğru cevap verdiyseniz diğer faaliyete geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

PERFORMANS TESTİ (YETERLİK ÖLÇME)

Modül ile kazandığınız yeterliği aşağıdaki ölçütlere göre değerlendiriniz.

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ		Evet	Hayır
Kullanıcı ve Bilgisayar Hesaplarına Göre Organizasyon Birimlerini Yaratmak ve Gruplamak			
1	➢ Sunucu işletim sisteminizde bir organizasyon birim düzeni oluşturunuz.		
2	➢ Organizasyon birim düzeni içerisinde bir kullanıcı hesabı oluşturunuz.		
3	➢ Organizasyon birim düzeninde bir bilgisayar hesabı oluşturunuz.		
4	➢ Organizasyon birimi oluşturunuz.		
Kullanıcıları ve Bilgisayar Hesaplarını Yönetmek			
5	➢ Hareket eden kullanıcıları aradınız mı?		
6	➢ Seçilebilir kullanıcı hesaplarını aradınız mı?		
7.	➢ Kullanıcı hesaplarının şifrelerini değiştirebildiniz mi?		
8.	➢ Bilgisayar hesapları bilgilerini değiştirebildiniz mi?		
Grupları Yaratmak ve Yönetmek			
9.	➢ Grup oluşturdunuz mu?		
10.	➢ Grubunuza kullanıcı ekleyebildiniz mi?		
11.	➢ Varsayılan olarak gelen gruplara kullanıcı ekleyebiliyor musunuz?		
Erişim Kaynaklarını Yönetmek			
12	➢ Organizasyon birimlerinin (imalat, pazarlama, satın-alma) ihtiyaçlarına göre erişim kaynaklarını ayarladınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonucunda eksikleriniz varsa öğrenme faaliyetlerini tekrarlayınız.

Modülü tamamladınız, tebrik ederiz. Öğretmeniniz size çeşitli ölçme araçları uygulayacaktır. Öğretmeninizle iletişime geçiniz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ-1'İN CEVAP ANAHTARI

SORU	CEVAP
1	A
2	B
3	B
4	A
5	A

ÖĞRENME FAALİYETİ-2'NİN CEVAP ANAHTARI

SORU	CEVAP
1	B
2	C
3	B
4	A
5	A
6	DOĞRU
7	YANLIŞ
8	DOĞRU

ÖĞRENME FAALİYETİ-3'ÜN CEVAP ANAHTARI

SORU	CEVAP
1	DOĞRU
2	DOĞRU
3	D
4	B

ÖĞRENME FAALİYETİ-4'ÜN CEVAP ANAHTARI

SORU	CEVAP
1	D
2	B
3	C
4	A
5	DOĞRU

ÖNERİLEN KAYNAKLAR

- http://technet2.microsoft.com/
- www.farukcubukcu.com
- STANEK, William R, Microsoft Windows Server 2003 Enine Boyuna.

KAYNAKÇA

- **SAVRAN**, Özcan, **Windows Server 2003 Ders Notları**
- **STANEK**, William R., **Microsoft Windows Server 2003 Enine Boyuna**, Arkadaş Yayınevi, Ankara, 2005.
- www.farukcubukcu.com
- http://www.microsoft.com/china/smallbusiness/issues/sgc/articles/xp2sbs.mspx
- http://technet2.microsoft.com/WindowsServer/tr/Library/1631acad-ef34-4f77-9c2e-94a62f8846cf1055.mspx?mfr=true